Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0807, 4-0237
УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXII Ч. 127. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 3-го ЛИПНЯ (JULY) 1954. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 127. VOL. LXII.

НОВЛЕНД ДОМАГАЄТЬСЯ РІШУЧОЇ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

ЗДА ПОВИННІ ЗАЛИШИТИ ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ, КОЛИ Б ДО НИХ ПРИЙНЯТО КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ

Вашингтон. — Провідник республіканської більшости в Сенаті сенатор Вільям Ф. Новленд заявив у своїй промові в Сенаті, що комуністи здобули дешевим коштом перемогу в Індо-Китаї, де французькі війська тепер залишають велику частину дельти Червоної ріки, віддаючи нових 4 мільйони в'єтнамців під комуністичне панування. Новленд боїться, що на найближчій сесії Об'єднаних Націй комуністичний Китай знову поновить заходи, щоб здобути членство в ОН. Якщо б, казав Новленд, червоний Китай був допущений до ОН, то він зрезиґнував би з становища провідника республіканців у Сенаті і вів би хрестоносний похід за тим, щоб ЗДА залишили ОН. Новленд запевнював, що надійшов вже час, про який згадував державний секретар Джан Фостер Доллес, що треба б зробити переоцінку закордонної політики ЗДА. Сам сенатор Новленд не заявив, яких змін він бажає в закордонній політиці ЗДА, але ясно зазначив, що хотів би, щоб закордонна політика ЗДА і їхніх союзників була рішучіша, навіть як би ця рішучість грозила риском спричинити війну внаслідок заходів для стримання комуністичної аґресії в Південно-Східній Азії. „Як багато ще перемог мусять здобути комуністи в Азії, поки вільний світ пізнає комуністичну небезпеку?" — запитував Новленд. Голова Комісії Закордонних Відносин сенатор Александер Вайлі сумнівається, чи більшість членів ОН схотіла б прийняти за члена ОН комуністичний Китай проти волі ЗДА. „Якщо вони так зробили б — то це була б смерть для цієї організації" — сказав Вайлі. Демократичний сенатор Бернет Р. Мейбенк і республіканський сенатор Ралф Е. Флендерс ґратулювали сенаторові Новлендові.

Число рекрутів подвоїться в найближчому році

Ню Йорк. — Генерал-майор Луїс Б. Герші, директор Поборової Служби, заявив, що в найближчому році, який починається 1-го липня 1954 року, число покликуваних, чи радше потрібних рекрутів, майже подвоїться. Цього року, що закінчився 30 червня, число рекрутів, покликаних до війська, становило 209,000 вояків, а в найближчому році, що саме тепер почався, становитиме 420,000. Військова команда створить з цих соток тисяч рекрутів — здисципліновану армію, а цивільні організації (Юнайтед Сервіс Орґанізейшен) мусять подбати, щоб нові вояки не відчували гостро розлуки зі своїми родинами, що їх вони залишили далеко від місця своєї військової служби.

Українська протимосковська маніфестація в Канаді

Вінніпеґ. — В неділю 20 червня у Вінніпеґу відбулася українська протимосковська маніфестація, в якій взяло участь коло 4,000 осіб. Маніфестацію влаштував Відділ Комітету Українців Канади під гаслом: „За незалежність України!" В переведенні маніфестації брала участь Ліґа Визволення України та інші організації. Поштовх до цієї маніфестації дало фальшиве насвітлювання Москвою Переяславського договору з 1654 року. Перед Маніфестацією відбулися Богослужби за волю України в усіх церквах міста, зложення вінків на гробах героїв і концерт. Головним промовцем виступили проф. Джордж В. Симпсон, а від КУК — пан В. Кохан та інші. Після промов прийнято резолюції, в яких таврується політику давньої і теперішньої Москви у відношенні до України, та домагається відновлення повної незалежности України.

Олена Лотоцька в Німеччині

Мюнхен (микос). — Голова СУА і Заступниця Голови Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО) після участи в Конґресі Міжнародної Ради Жінок, що відбувся в днях 8-18 травня ц. р. в Гельсінкі (Фінляндія), прибула до Німеччини. Пані О. Лотоцька брала участь у цьому Конґресі, як повноправна делеґатка в складі Національної Ради Жінок Америки. Перебуваючи в Мюнхені, пані Лотоцька була гостем централі Об'єднання Українських Жінок у Німеччині та відвідала Українську Національну Раду, а також центральні репрезентаційні організації української еміґрації.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** з дружиною святкував 38-роковини свого одруження. З цього приводу в Білому Домі відбулося прийняття для 95 осіб, на якому були присутні всі ті старшини з дружинами, які одночасно з президентом закінчили військову академію у Вест Пойнті. Були також і вдови по загинулих старшинах.

● **Дирекція Метрополітен** опери уклала контракт з представниками Театральної Спілки на час від 1 червня 1953 до 4-го червня 1955 року. Згідно з цим контрактом усі працівники опери дістануть пересічно тривідсоткову підвишку платні за минулий і найближчий рік.

● **Минулого тижня** вийшла друком повість бувшого шифрувальника совєтської амбасади в Канаді Ігоря Ґузенка п. з. „Упадок титана". Цю повість закупив Метью Фокс на кіносценарій, заплативши авторові 100,000 долярів.

● **Жорж Десмот,** заступник директора французького міністерства охорони здоров'я, заявив на Міжнародній Конференції Соціяльної Праці в Торонті, що приватна промисловість, публічні інституції і робітничі провідники — вбивають незалежність особистости та нищать індивідуальність, учасником боротьби з биками.

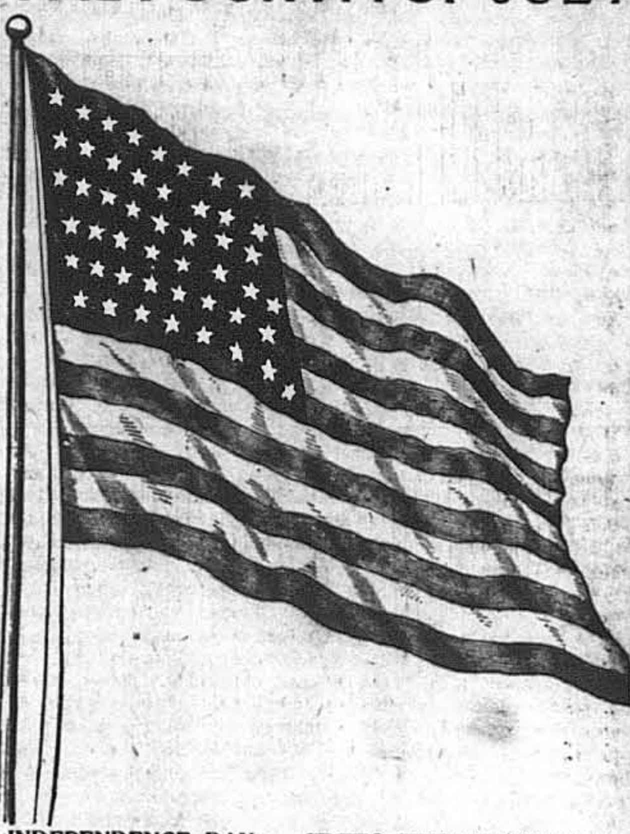
● **Американський амбасадор** у Ґватемалі, Джон Е. Пюріфой, зумів щасливо розв'язати заплутану ситуацію в Ґватемалі і при допомозі чотирьох змін уряду впродовж 48 годин привести країну до замирення. Він почав свою кар'єру, працюючи на елевейторі в будинку Сенату. Був амбасадором в Греції, де здобув велику симпатію грецького народу. За час своєї діяльности навчився розуміти комуністів та вгадувати їхні цілі.

● **Урядовці Міської Управи** в Ню Йорку, М. Тейтелбавм, маючи 71 рік, 51 рік працював для міста. Тепер він зрезиґнував зі свого становища на знак протесту проти того, що молодшим віком урядовцям підвищено річну платню на 500 долярів, а йому тільки на 300.

● **Управи трьох залізничих** ліній внесли до Міжстейтової Торговельної Комісії прохання про дозвіл пустити в рух новий поїзд, що відстань з Ню Йорку до Бостону покриватиме за дві з половиною години, а тепер покриває за чотири.

● **Уряд президента Айзенгавера** закінчив свій перший рік урядування з дефіцитом коло 3,300,000,000 долярів. Такий дефіцит передбачав уряд в січні цього року.

THE FOURTH OF JULY



INDEPENDENCE DAY — СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Населення Ню Йорку не повинне втікати від нападу

Ню Йорк, Н. Й. — Директор Цивільної Оборони Герберт О'Брайен заявив у річному звіті посадникові міста Вагнерові, що населення Ню Йорку не повинне залишати міста перед ворожою летунською атакою. Останні проби з водневою бомбою виявили, що число жертв, яке спричиняє вибух водневої бомби, далеко більше від числа жертв спричинованих вибухом атомової бомби і 8-мільйонове населення не матиме можливости втекти з міста навіть тоді, якби було повідомлене про ворожий напад за кілька годин раніше. Тому — казав директор О'Брайен, — не залишається нічого іншого, як шукати рятунку в летунських сховищах, або таки в своїх помешканнях. Якби перед ворожим нападом населення почало втікати, то це стримало б увесь рух на шляхах і спричинило б паніку, бо не можна було б проїхати через тунелі та мости. В цивільній обороні працює тепер 349,270 осіб, а ще потрібно коло мільйона. Мешканці Ню Йорку зможуть залишати Метрополію аж після летунської атаки під контролею членів Цивільної Оборони.

ЗДА правдоподібно виступлять з Женевської конференції

Женева. — Після виїзду з Женеви державного підсекретаря Бедела Смита керівником американської делеґації в Женеві є амбасадор ЗДА у Празі Джансон. Проте самий склад делеґації зменшено до мінімуму. Джансон вертається до Праги, щоб головувати на тамошньому офіційному святі американської амбасади в День Незалежности, 4 липня ц. р. Він ще вернеться до Женеви, але в женевських політичних колах панує переконання, що ЗДА виступлять перед кінцем конференції, якщо французи погодяться на такі комуністичні умовини, що за них ЗДА не візьмуть відповідальности.

Трагічна доля півд.-корейських ветеранів

Женева. — З кінцем корейської війни 132,000 старшин і вояків південно-корейської армії звільнено з військової служби внаслідок поранень або хворіб, що їх вони дістали на війні. З цього числа 35,000 було важко поранених і залишились на все життя каліками нездатними до праці. Вказуючи на трагічну ситуацію цих десятків тисяч вояків, що боролися за свободу своєї батьківщини проти ворожої аґресії, світова федерація ветеранів звернулася із акликом до Об'єднаних Націй в справі негайної допомоги південно-корейським ветеранам та вказала водночас конкретні шляхи, як цю допомогу перевести. Окрема допомогова акція повинна охоплювати сліпих, спаралізованих і подвійно ампутованих; окремо треба опікуватись сухітниками.

Представник ЗУАДКомітету боронить українців від депортації

Шікаґо. — Екзекутивний директор ЗУАДК, д-р Володимир Ґалан, зізнавав як свідок у переслуханні, яке ведеться перед іміґраційними властями в Шікаґо в справі новоприбулого українця Петра Вальківця, якому загрожує депортація за фальшиве подання в переселенчій процедурі свого місця народження. Як ми вже повідомляли про це переслухання („Свобода", ч. 124 з 30 червня цього року) — Петро Вальківець, українець, що має тепер 50 років, походить з України під Совєтами, але подав був, що він народився в Західній Україні, яка була під Польщею. Це переслухання ведеться від понеділка 28 червня. Воно матиме величезне значення для всіх, що, побоюючись примусової репатріяції, яка в перших роках після останньої війни загрожувала всім колишнім совєтським громадянам, подавали були — для врятування свого життя — інші персональні дані. Справу веде адвокат Роман Смук. Досі переслухано вже ряд осіб, які подавали дійсний стан примусової репатріяції колишніх підсовєтських громадян. З українців зізнавали: проф. Роман Смаль-Стоцький, Лариса Іваненко, п. Пасіка, а в середу, 30 червня, — екзекутивний директор ЗУАДКомітету.

Д-р В. Ґалан з'ясував на основі документів усі заходи, що їх вів ЗУАДК проти примусової репатріяції. ЗУАДК очолював тоді всі інші національні групи в ЗДА, що їх землякам із Східньої Европи, які опинилися на еміґрації в Західній Німеччині, так само загрожувала примусова репатріяція. Д-р В. Ґалан подав, між іншим, до відома зміст довгої конференції, яку в грудні 1945 року перевела тодішня Екзекутива ЗУАДК з тодішнім директором УНРРА, сенатором Гербертом Ліманом, у Вашинґтоні, в справі рятування втікачів з-під Совєтів. У тій конференції брали участь, крім сен. Лімана і д-ра Ґалана, ще д-р П. Дубас, п. Рогач і адвокат грецького походження Ксантасіч, правний дорадник сенатора Лімана. На тій конференції сам сенатор Ліман заявив українським делеґатам, що єдиним способом, в який підсовєтські втікачі можуть врятуватися від примусової репатріяції, що її американці й англійці переводили, дотримуючись букви Ялтинської умови, — приховати своє правдиве місце народження. Розповідь про цю конференцію з сен. Г. Ліманом справила на присутніх велике враження.

Того самого дня увечері влаштовано пресову конференцію і сходини спільно з представниками уряду іміґрації і натуралізації, на яких була нова нагода для обміну думок щодо цієї важливої проблеми. В загальному треба ствердити, що американська преса й публічна опінія ставляться дуже прихильно до українців, які тільки тому затаїли своє совєтське державне громадянство, щоб врятувати своє життя, наражене нещасною умовою в Ялті і сліпим виконуванням її.

Паніка серед в'єтнамців

Ганой. — У найбільшій з трьох індо-китайських держав, В'єтнамі, зчинилась паніка серед цивільного населення після того, як щораз очевиднішим стає рішення французів „почесно" забратися з Індо-Китаю, віддаючи край і його нарід на поталу комунізмові. До 60 тисяч цивільних в'єтнамців вже покинуло міста в обширі дельти Червоної ріки, втікаючи до тої частини краю, що, як сподіваються в'єтнамці, залишиться під правлінням в'єтнамського уряду. Паніка є теж в самому Ганой, хоч евакуації цього двомільйонового міста не проголошено.

Японці масово зголошуються до війська

Токіо. — На проголошений японським міністерством військових справ набір добровільців до нової японської армії, що має охоплювати 130 тисяч наземного війська, зголосилось відразу 70,000 юнаків, хоч рекрутаційний плян передбачував набір покищо 20,000 осіб. (Стрижнем нової армії стають дотеперішні „поліційні" частини). Цей несподівано високий континґент добровільців заскочив уряд, що стояв під враженням лівої і пацифістичної пропаґанди, яка твердить, що в Японії все громадянство стало настільки пацифістичне, що система добровільної рекрутації до нової армії завалиться, а примусово брати до війська, всупереч волі бранців, є неетично.

Згинув голова Домініканського Чину

Париж. — О. Емануель Гернандес Суарез, голова світового Чину ОО. Домініканів від осени 1946 року, згинув в автомобільній катастрофі у південній Франції, у віці 59 років. Він вертався з Мадриду до Риму, коли авто, завертаючи на ковзькій дорозі, вдарилось об дерево. Разом з ним згинув монах-домініканин, його секретар. О. Суарез вступив до Чину Домініканів, маючи 18 років, в 1941 році став професором канонічного права у Римі, потім ректором колеґії в Римі. Його ім'я зв'язували безпосередньо з акцією проти так званих робітничих духовників, що рекрутувались головно з Чину Домініканів.

ЗАМИРЕННЯ В ҐВАТЕМАЛІ

ПОЛК. АРМАС ВЕРТАЄТЬСЯ ДО СТОЛИЦІ; ВІН ЗАЙМЕ ВИСОКЕ СТАНОВИЩЕ; УРЯДОВІ ВІЙСЬКА ЛІКВІДУЮТЬ КОМУНІСТИЧНІ ЗАВОРУШЕННЯ

Сан Сальвадор, Ель Сальвадор. — Ввечері 1 червня прийшло до повного порозуміння між головою теперішнього ґватемальського уряду полковником Ельфеґо Монзоном і полковником Карлосом Камілло Армасом — командантом повстанських визвольних військ. Переговори велися в столиці республіки Ель Сальвадор, і спочатку були великі труднощі, але коли прибув до Сан Сальвадору американський амбасадор в Ґватемалі Джан Е. Пюріфой, прийшло до повного порозуміння між двома тимчасовими урядами, і обидва полковники прибули до столиці Ґватемалі літаком амбасадора Пюріфоя. В переговорах брали участь, крім названих вже осіб, ще й президент Сальвадору Оскар Озоріо, папський нунцій у Ґватемалі монс. Ґеннаро Вераліно. Також багато дипломатів з держав Латинської Америки діяли в тому дусі, щоб прийшло до замирення між двома урядами в Ґватемалі. Політичні кола підкреслюють той факт, що найважливішу ролю відіграв у цьому замиренні амбасадор Пюріфой. Не знати подробиць порозуміння між полковниками Армасом і Монзоном, але сподіються, що полковник Армас обійме якесь високе становище в новому ґватемальському уряді. Одночасно повідомляють, що урядові війська ліквідують селянські комуністичні заворушення, які виникли внаслідок того, що прокомуністичний уряд роздав був селянам зброю і частину землі. Уряд має клопіт з тим, що прокомуністичні урядовці, які залишили свої становища, присвоїли собі неправно державні гроші, втікаючи закордон.

Українці в Німеччині свідчать перед Комісією Керстена

Мюнхен (вл. кор.). — Порівняний спокій в громадському житті тутешньої громади українців сколихнула вістка про приїзд членів комісії Палати Репрезентантів ЗДА, що має завданням дослідити справу окупації Совєтами балтійських країн. Старання Українського Конґресового Комітету уможливили поширення компетенцій цієї Комісії, популярно відомої під назвою Комісії Керстена, також на інші країни, зокрема і на Україну. Прибувши до Мюнхену кілька тижнів тому, представники Комісії Керстена звернулися до українських політичних установ за конкретною допомогою в справі розшукування свідків, збирання й відповідного документального оформлення зізнань і доказових матеріялів. Для перепровадження конкретної діяльности 3 червня ц. р. створено Діловий Комітет, що заініціював скликання Міжнародних Нарад за участю одинадцяти політичних угруповань. До діяльности притягнено також представників різних громадських і наукових організацій. До Ділового Комітету почали надходити дуже цінні писемні свідчення й документи. Після їх перегляду головні свідки будуть усно виступати перед Комісією. Тепер відбувається переслухування представників балтійських та інших країн, поневолених комуністичною Москвою. *Як довідуємось, в діяльності Комісії багато допомагає колишній комішенер Ді Пі Комісії у Вашинґтоні, Едвард О' Коннор та американський українець Дякун.* Прикрий дисонанс у скоординовану акцію Ділового Комітету пробували вносити деякі нівдповідальні потягнення поодиноких осіб і груп, відомих своєю попередньою практикою ламання єдиного національного фронту.

Москва невдоволена Вашинґтонською конференцією

Москва. — Московська „Правда" — як можна було сподіватись — дуже невдоволена вислідами конференції між през. Айзенгавером і прем'єром Черчилом у Вашинґтоні. Вона протиставить цю конференцію „миролюбній" нараді Чу Ен-лая з індійським прем'єром Неру й називає її „продовжуванням політики збільшування міжнародного напруження в Азії і в інших країнах світу". „Правда" твердить, що „деякі держави" й далі намагаються поширити індо - китайську війну. Совєтський уряд, як виходить з заяви „Правди", дуже невдоволений, що ЗДА й Англія переговорюють про східньо - азійський колективний пакт безпеки і що спільна декларація Айзегавера і Черчила скріплюють позицію Франції у переговорах з комуністами про Індо - Китай. „Навіщо було переводити окрему конференцію у Вашинґтоні тоді, коли для справи дійсного миру скликано було Женевську конференцію, яка ще не закінчилась?!" — облудно обурюється „Правда".

В СВІТІ

● **25 років тому** відкрито пеніциліну, цілющий лік проти бацилів, що викликають різного роду затруєння та зараження. З цієї нагоди в Лондоні відбулось вшановування винахідника пеніциліни, лікаря Александра Флемінґа, який був професором бактеріології в Лондонському університеті, а тепер є у спочинку. Князь Единбурґу передав проф. Флемінґові в імені своєї дружини, королеви Єлисавети II в дарунок два срібні тарелі Юрія III.

● **Централя** европейського відділу Католицької Добродійної Конференції, відомої як переселенча організація „НКВК" (Нешенел Кетолик Велфер Конференс), перенеслась з Франкфурту в Німеччині до Женеви у Швайцарії. Европейським директором цієї організації є Джеймс Норріс. Женевську домівку посвятив апостольський нунцій в Швайцарії.

● **Джозефові Кортові,** 26-літньому американському вченому, що йому відмовили були права на довше перебування в Англії, дозволили жити ще один місяць для впорядкування своїх родинних і маєткових справ. Корт був комуністом (каже, що ним уже не є), але вперто відмовлявся з'явитись на переслухання в ЗДА і жив в Англії, хоч був зобов'язаний до військової служби в ЗДА.

● **Два совєтські танкери,** які везли ґазоліну до порту Шанґгай, в комуністичному Китаї, вернулися з вікритого моря до Сінґапурського порту, дізнавшися через радіо, що третій танкер „Туапсе", попався в руки національних китайців. Всі три танкери везли разом 35,000 тони ґазоліни китайським комуністам.

● **Поліція в Сінґапурі** заарештувала 16 молодих китайців, що їх уважає членами спеціяльного „відділу смерти", який тероризував населення Малайського півострова.

● **Владімір Петров,** колишній совєтський „енкаведист", який формально як третій секретар совєтської амбасади в Австралії, очолював совєтський шпиґунський апарат, зізнаючи перед спеціяльною державною слідчою комісією в Мельбурні, палко заперечував проти того, начебто він перейшов на сторону Заходу тому, що вкрав гроші в амбасаді. Він сказав, що це є звичайна совєтська метода представляти всіх політичних противників режиму, як кримінальних злочинців. Петров твердив, що самі керівники совєтської амбасади заявили були його дружині, що грошові справи, якими він відав, залишено в порядку; а щойно потім зробили з нього злодія.

СПРАВЖНІЙ „ЗДВИГ НАРОДУ" ЗАПОВІДАЄТЬСЯ НА „СОЮЗІВЦІ" З КІНЦЕМ ЦЬОГО ТИЖНЯ

„СОЮЗІВКА" ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ЗУСТРІЧІ СОТОК ГОСТЕЙ І ВІДВІДУВАЧІВ; ПІД ВІЛЬНИМ НЕБОМ БУДЕ ВИСВІТЛЕНИЙ ВПЕРШЕ ФІЛЬМ З ОСТАННЬОЇ КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ; ДО ТАНЦІВ ГРАТИМУТЬ БОСИЙ-ШИПКО; БУДУТЬ ЧИСЛЕННІ ІНШІ АТРАКЦІЇ.

У три вільні від праці дні, зв'язані з Днем Незалежности, на „Союзівці", вакаційно-відпочинковій оселі Українського Народного Союзу біля Керґонксону, заповідається справжній „здвиг народу". Коло 150 гостей замовило собі місця наперед, а сотні інших заповіли свій приїзд. Управління „Союзівки" зі свого боку робить усе можливе, щоб запевнити всім гостям і відвідувачам не тільки всі ті численні вигоди та відпочинкові можливості, які дає „Союзівка", але й подбати про відповідну культурну розвагу. Насамперед заанґажовано відомого керівника музичного ансамблю п. Василя Босого та п. Тому Шипка, які на скрипці та акордіоні приграватимуть до танців. Пп. Босий і Шипко відомі теж і зі свого виступу на сцені в Карнеґі Гол у Ню Йорку під час ювілейного фестивалю Українського Народного Союзу, що відбувся в травні місяці. Великою атракцією на „Союзівці" буде своєрідне „драйв ін" кіно, себто висвітлювання фільмів під вільним небом. Для цього приготовано на крекрасній площі перед клюбом „Веселка" спеціяльний екран та замовлено апаратуру. Фільми висвітлюватиметься в суботу і в неділю ввечері. Вперше будуть висвітлені фраґменти ще не цілком готового фільму з останньої конвенції Українського Народного Союзу у Вашинґтоні. Тут можна буде побачити на екрані той український сойм в Америці, а також виступи багатьох високих американських представників, які висловлювались на користь українських визвольних змагань. Наступного дня буде висвітлений кольоровий фільм „Світ у його раменах" (Ворлд ін гіс армс), у якому головні ролі грають Ґреґорі Пек (Гриць Пех) і Анна Блитс. Фільм цей ще й досі є атракцією великих кінотеатрів. Очевидно, що на випадок непогоди ці самі фільми будуть висвітлені в забавовій залі „Веселки". Приготовляється ще й ціла низка інших атракцій, щоб молодь і старші, які в тому часі побуватимуть на „Союзівці", могли якнайкорисніше і якнайприємніше провести час. Дехто звертав увагу, що така велика підготова на цей кінець тижня не дуже доцільна, бо, з уваги на сподіваний великий рух на шляхах, багато людей сидітиме вдома. В тому то й річ, що саме з таких міркувань багато людей сидить вдома і тому немає причин боятися великого руху. Минулого року рух на шляхах до „Союзівки" був настільки нормальний, що один з відвідувачів дістав навіть поліційний „тікет" за занадто швидку їзду. Тому для всіх тих, що не поїхали на зустріч мистців до Торонта і бажали б провести ці дні корисно і приємно, щира порада: вибратися на „Союзівку"!

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„НЕЗЛОМАНИЙ І НЕЗЛОМНИЙ СОЮЗ"

„Форт оф Джулай" — День Незалежности — це найбільше національне свято в цій країні, так, як Декларація Незалежности — це найцінніший документ американського народу. Бо волю і незалежність вважає американський нарід за найцінніше добро.

За свою повну незалежність боровся американський нарід не з чужим наїзником, а таки з своїм рідним братом, з країною, з якої сам вийшов, мовою якої говорив та культурою якої дорожив. „Чужа влада", проти якої піднявся американський нарід, на ділі не була ні такою чужою, ні теж такою „варварською", як це змальовано в Декларації Незалежности. Це було радше гаряче бажання стати за всяку ціну незалежною нацією. Отже була це природна маніфестація найглибших почувань нації.

Минає 178 років від цієї маніфестації. Настав інший час, змінились цілковито обставини, але не змінились найглибші почування американського народу, з яких зродилось незалежні З'єдинені Держави Америки. Американський нарід податливий у різних справах, але коли йде про його державну незалежність, то на цьому пункті немає з ним ніякої дискусії. Це згодом зрозуміла „матірна країна", і від того часу почалося „гоєння ран". Пішло в забуття прикре минуле і почалося братання на нових основах — як рівний з рівним. Так теж зродився без усяких договорів той природний союз, який Черчил назвав щойно „незламаним і незломним", потрібним не тільки для добра Англії та ЗДА, але й для справи миру та порядку в світі. Тому теж таке важливе й те, що сказали представники тих країн, Айзенгавер та Черчил, у підписаній ними Декларації Основних Принципів, яка є висідом їхньої конференції. Ця Декларація, проголошена майже напередодні американського Свята Незалежности, не різниться в нічому від Декларації Незалежности, проголошеної 4 липня 1776 року, як міряти її глибокими принципами волі, моралі та незалежности, застосованими до всіх народів та країн у цьому світі. Це не повинно нікого дивувати, бо ж про ті принципи говорив уже кількома наворотами, як президент Айзенгавер, так і секретар стейту Доллес. Цей останній виразно заявив, що „ми самі є тою колонією модерного віку, яка здобула незалежність" і тому „маємо природну симпатію до всіх, де вони не жили б, що йдуть за нашим прикладом".

При цьому зазначимо, що на ті заяви покликався також проф. Лев Добрянський, висилаючи в імені Українського Конгресового Комітету до президента Айзенгавера відповідне письмо ще перед вашингтонською конференцією, вказуючи при тому теж і на високі принципи Декларації Незалежности ЗДА, які повинні бути брані за основу нарад з представниками Англії, прем'єром Черчилом та міністром закордонних справ Іденом. Проф. Добрянський пропонував вашингтонській конференції оформити „Універсальну Декларацію Незалежности" для всіх народів, включно з народами, що опинилися в ярмі Совєтів. Вправді такої формальної декларації Айзенгавер та Черчил не проголосили, але те, що є в проголошених ними принципах, годиться в основі з тим, що подане в письмі Українського Конгресового Комітету. З цього можна зробити висновок, що у Вашингтоні таки перемогли принципи славної „Великої Традиції" З'єдинених Держав Америки, що переміг дух Декларації Незалежности, на чому спирається якраз письмо УККомітету до президента.

Декларацій, скаже дехто, було вже багато. Але ще більше народів є в неволі, не зважаючи на свободолюбні точки Вилсона, Атлантійський Чартер і т. п. Це правда. Проте таки не можна легковажити тих слів, що тепер вложені в декларацію принципів, які повинні б зобов'язувати Англію та З'єдинені Держави, бо саме ті принципи є головною підставою „незламаного і незломного" Союзу, про який говорив Черчил. „Ню Йорк Таймс" називає цю декларацію „Новим Атлантійським Чартером". Як старий Атлантійський Чартер був моральною зброєю, звереною проти нацистівської тиранії, так цей новий Чартер „можна б уважати за моральне збросння проти комуністичної змови", пише „Таймс".

Як би не було, але цього року святкуємо „Форт оф Джулай" заявою уряду, складеною в такому дусі, що запалює бажанням боротьби за волю і незалежність у цілому світі. В сумному положенні, в якому нині цей світ перебуває, слово розради і надії має теж своє значення.

Передвиборча стратегія

Після конференції Айзенгавера з Черчилом у Білому Домі республіканська адміністрація, з президентом на чолі, муситиме присвятити більше уваги внутрішнім, гобто „домашнім" справам країни. Якщо б не було інших причин до цього, то вже самі вибори до Конгресу восени вимагають такої зміни стратегії. Очевидно, що іншу ціль має стратегія республіканців, а іншу демократів. Республіканцям іде про втримання хоч би сітої слабої більшости, яку вони тепер мають, а демократи змагають до здобуття більшости для себе, щоб бути готовими до наступних, тобто „президентських" виборів в 1956 р.

В середині тижня, що закінчився суботою 12 червня, республіканці почали формально передвиборчу кампанію, скликавши до Вашингтону „Крайовий Конгресовий Громадянський Комітет за Айзенгавера". На зібранні, в якому брало участь 500 осіб, президент Айзенгавер виголосив промову і тому це зібрання треба вважати за „урядове" зібрання Республіканської партії. Зі змісту промови Айзенгавера можна довідатися, що республіканці хочуть запевнити собі в наступному Конгресі таку більшість, щоб президент міг рахувати на постійну партійну підтримку в своїй програмі і не оглядатися на підтримку демократів.

Стан партійних відносин у 83-му Конгресі дещо відмінний від того, який був при обнятті влади республіканцями в 1952 р. Упродовж двох років деякі конгресмени повмирали, а при доповняючих виборах перемогли демократи. Палата Репрезентантів начисляє тепер 219 республіканців, 215 демократів і одного незалежного члена. У Сенаті засідає 47 демократів, 48 республіканців і один незалежний республіканець, який часто йде з демократами. З цих цифр легко зрозуміти, як важко адміністрації перевести якийсь плян при голосуванні в повних палатах і чому Республіканська партія не може похвалитися численними осягами, коли у виборчій агітації прийде час покликатися на підсумки праці.

Цікаво знати, які підстави мають обидві партії для перемоги при осінніх виборах. З висліду виборів у 1951 р. деякі спостерігачі приходять до висновку, що в останньому десятирічні прийшла стихійна зміна в укладі суспільно-фінансових стосунків, і це головно допомогло республіканцям, які в засаді представляють клясу домовласників у протилежності до „бідніщої" кляси робітників, з якої рекрутуються прихильники Демократичної партії. Ця зміна відбувається далі й на неї покладають республіканці свої надії.

Сталося так, що впродовж останніх семи років 9,000,000 американців перенеслися з міських завулків на передмістя, створюючи нову клясу громадян-домовласників — звану „передміщанами". З попередніх виборчих вислідів видно, що міські середовища давали більшість голосів Демократичній партії, а мешканці передмість становили силу Республіканської партії. Це між іншим можна було яскраво запримітити на вислідах голосування в Ню Йорку і в повіті Вестчестер, де живуть у власних домах працівники нюйоркських бюр і робітники нюйоркських підприємств. Подібне явище можна було завважити в Клівленді, Шікаго і навіть Дітройті.

Для здобуття голосів „передміщан" демократи мусять придумати нові аргументи, які відповідали б інтересам цих робітників-домовласників, а не тільки інтересам робітничого пролетаріяту, в імені якого вони часто промовляють на передвиборчих зібраннях. Сто років тому демократи ще апелювали до імігрантів, які згодом ставали „новими американцями". Тепер нові імігранти вже не мають цього значення і тому вони відступають на друге місце.

На ділі для перемоги в наступних виборах не треба уже великого пересунення сил. Треба зосередити агітацію на 85 виборчих округах, у яких в 1951 р. обрано 40 республіканців і 45 демократів більшістю тільки п'яти відсотків виборців. Якщо президент Айзенгавер матиме восени таку популярність, яку мав перед виборами в 1951 р., то перемога для республіканців не становитиме великих труднощів.

Одначе демократи знають з минулого, як розпрблюватися неуспіхи своїх політичних противників. Цих неуспіхів є досить багато, а найважливіше це — недотримання різних обіцянок, даних республіканцями під час попередніх виборів.

Так визначні демократичні провідники, між ними й два урядовці з адміністрації Трумана, приїхавши в понеділок з стейту Ню Йорк на „стратегічне" зібрання до Вашингтону, вийшли публічно з закидами проти закордонної політики Айзенгавера. Аверел Гарріман „колишній адміністратор Взаємної Безпеки, заявив, що внаслідок невдалої закордонної політики секретаря Доллеса страшенно занепав престиж З'єдинених Держав на міжнародній арені. Колишній секретар повітряних сил, Тамес К. Фінлеттер, вийшов з критикою Айзенгавера за обниження фондів на оборону країни скресленням деяких оборонних позицій на суму п'яти більйонів долярів. Ці промовці підносили недостачу республіканців в економічному плянуванні, що послабило добробут працюючих мас. А роздвоєння в самій Республіканській партії внаслідок поведінки сенатора Джозефа МекКарті дехто деякі демократи роздувають до роздвоєння всього населення Америки в поглядах на засадничі справи зі шкодою для батьківщини.

Яку силу матимуть такі аргументи, можна буде пізнати вже на початку передвиборчої кампанії, і тому провідні пресові органи обох таборів дуже пильно розголошують ці аргументи для відома своїх читачів.

Альберт Швайцер — „найбільший із великих людей"

Десь незабаром, вліті цього року, повернеться до Европи з африканських джунглів д-р Альфред Швайцер, щоб, після короткого відпочинку в містечку Гінобах біля Кольмару у Франції, де живе його квола дружина, особисто одержати признану йому вонени минулого року нагороду Нобля. З цієї нагоди преса в різних країнах світу заповнилась нарисами про цю дивну людину, її життєписом і світлинами. Нюйоркський журнал „Лук" вміщує на 12-ти великих сторінках свого випуску з 15 червня ц. р. цілу низку світлин під заголовком „Образова історія найбільшої людини 20 сторіччя". „Ротаріян Магазин", пишучи про Альберта Швайцера з нагоди надання йому почесного членства в Ротарському Клюбі у Кольмарі в березні 1952 року, назвав його в заголовку також „найбільшою людиною з-поміж великих людей". Такий є погляд про Альберта Швайцера в тих колах, які шукають „великих людей" в сучасному колі філософів, творців і діячів.

Хто ж це такий — Альберт Швайцер, що має славу чи не найбільшої й до того ж найцінніщої індивідуальности в усьому сучасному світі?

Син протестантського духовника з містечка Кайзерсберг в Альзації, коли ще той край належав до Німеччини, з родини, що — як вказує само прізвище — прийшла колись із Швайцарії. Сам він — французький патріот, але мати його німкеня, а донька вийшла заміж за швайцарця і живе недалеко Цюріху. Проте його справжньою батьківщиною стали африканські джунглі й заснована ним серед них оселя Лямбарено, в якій він провів рівно 40 років і де працює ще тепер, маючи 77 років. Мавши 9 років, він грав на органах в батьківській церкві. Переїхавши до Парижу, студіював філософію в Сорбоні й музику в паризькій Консерваторії. Захопився особливо музикою Баха і написав про нього студію, спершу по-французькому, а згодом переклавши її на німецьке; це була дисертація на докторат музикології. Докторат філософії дістав за студію про Канта, після чого присвятився студіям теології, і докторат теології дістав за написання дисертації п. н. „На розшуках історичного Христа". Однак три факультети й три докторати його не задовольнили, не задовольнило й ні одно з тих звань, що його шукав з метою якомога більше допомогти людству?! Тому почав вивчати медицину і став лікарем-хірургом. Маючи 30 років, був уже широко відомий в колах філософів, письменників, проповідників і музикологістів. Став професором університету в Штрасбургу і директором тамошньої Теологічної Колегії. Але завжди мріяв про таку працю, яка була б „боротьбою з нещастям". І тому, маючи 36 років, виїхав разом із молодою дружиною до центральної французької Африки, а там — рікою Огове вглиб джунглів.

Розтаборився в центральній Африці, в „найгіршому місці, яке можна було тільки придумати: в божевільній спеці й задусі, від якої немає полегші і ночами, серед мільйонів комах з довільних моклаків. Вирішним для Швайцера був факт, що в промірі 500 миль від того місця не було жадного лікаря. І д-р Альберт Швайцер почав лікувати тубільців. Малярія, проказа, спячка, слонівка, дезинтерія — це ті недуги, з якими мав він найчастіше діло. Своїми власними руками збудував хату для себе й дружини і споруди примітивний шпиталь. У шпиталь вкладав всі свої гроші, які одержував з книжок, доповідей і концертів, що їх давав, виїжджаючи іноді з джунглів у світ. Згодом почали надходити фонди від його друзів і „Товариства Приятелів Швайцера", що поставали в Середній і Західній Европі. За першої світової війни французи забрали його, як німецького громадянина, й інтернували в Піренеях. Повернувшись після війни до Лямбарене — знайшов зруйнованим свій дім, шпиталь і всю оселю. Почав усе відбудовувати. Тепер у тій африканській оселі є 40 будівель, а в шпиталі на 300 ліжок працюють 3 лікарі і 6 европейських медичних сестер. Був час, коли в його шпиталі перебувало 350 хворих на проказу. Боротьбі з проказою присвятив більшість свого життя і довів до винаходу вакцини „Сульфом", що вбиває бацилю проказі, знайдену Гансоном. Проте лікування цієї страшної хвороби триває півтора року, протягом якого треба харчувати і пацієнта і його родину, яка не хоче його покидати.

За 40 років, проведених в джунглях, Альберт Швайцер був не тільки лікарем. Він залишився і філософом, і духовником, і музиком, і проповідником. Написав 22 книжки, між ними автобіографічну студію „Поза моїм життям і думками". За тих 40 років тільки 11 разів приїздив до Европи, кожного разу на 16 днів, і час, проведений на кораблі, був єдиним відпочинком в усьому його житті. Провідною думкою його філософії є теза: „Кожний мусить іти своєю дорогою". А місія людини у світі — зменшувати горе інших людей. Єдина його журба, що виликував він „тільки" 5,000 прокажених. Швайцер дістає листи з цілого світу — від учених, теологів, хворих і філянтропів. Відколи його дружина захворіла і не може жити з ним у кліматі африканських джунглів — він відчуває брак найближчої співробітниці і найкращої секретарки. Тепер уже він сам не робить операцій, а тільки асистує при їх переведенні. Проте нема такої ділянки не тільки медицини, але й всього духового життя, якою б він не цікавився, не зважаючи на своїх 77 років.

Приїзд Альберта Швайцера до Осльо, де він має дістати грамоту і чек, зв'язані з нагородою Нобля, перетвориться на велику маніфестацію в його честь, якщо він заздалегідь не застережеться проти всяких святкувань. Його скромність іде впарі з його знанням і глибиною думки. Мабуть найкраще характеризує його така сцена. Коли він будував в Лямбарене шпиталь, один з автохтонів відмовився носити дошки, заявивши гордо: „Я — інтелектуал і фізична праця мені не підходить". Швайцер зідхнув і відповів: „То ви — щасливий чоловік. Я завжди старався попасти між інтелектуалів, але це мені не вдалося".

Воднева бомба і оборона

(Допис із Лондону)

Той факт, що Москва має атомові і водневі бомби, змінив настрій безпеки в суспільстві Великобританії на чуття небезпеки. Свого часу, коли ще була певність, що в Москві не вміють виробляти атомової зброї, сам Винстон Черчил висловлював надію що вільним народам можна бути спокійними за будучність „в тіні американської атомової бомби". Вибухи атомових і водневих бомб у Совєтській імперії розвіяли цю ілюзію. Всі народи світу, в тому числі й населення Британії, стоять перед твердими фактами: треба готуватися до оборони проти можливої атаки збоку Москви.

Вістка про руїнну силу водневої бомби, яку бачили люди під час американських спроб на Тихому океані, вплинула на декого в цій країні зовсім іншим способом. Так, міська рада в промисловому Ковентрі вирішила, що супроти водневої бомби не потрібна організація Цивільної Оборони, бо, мовляв, проти нищівної сили цієї зброї не допоможе ніяка оборона. Міська Рада Ковентрі перебуває в конфлікті з міністерством внутрішніх справ, яке відповідає за цивільну оборону.

Як же стоїть в дійсності проблема оборони проти атомових і водневих бомб, коли б почалася війна?

Соціялістичний щоденник у Лондоні „Дейлі Гералд" подає 11 червня опис організації цивільної оборони в Швеції, куди газета вислала свого кореспондента. Швеція знаходиться в сусідстві з Росією. Хоч шведам пощастило забезпечити собі невтральність в попередніх світових війнах, але в разі вибуху нової світової війни шведський уряд не має певности, чи удасться послужить цій країні і втретє. Кореспондент лондонської газети подає факти, як Швеція готується зустріти небезпеку нової війни. Шведський уряд будує підземні сховища для населення в містах і на селах, і вже вибудовано в скелях цієї гористої країни місця захисту на 100 тисяч людей. Будівництво сховищ продовжується, і шведи надіються пережити навіть найтяжче бомбардування в своїх підземних сховищах.

Швеція має всього 7 мільйонів людности, розкиданої на великих просторах. Тому там оборона проти атомових бомб легша. У промисловій Британії, де міста лежать густо, спустошення від налетів були б значно більші. Знавці цієї справи обчислюють, що атомова бомба, упавши на Лондон, могла б убити коло 30,000 людей, зруйнувати все на площі коло 3-4 квадратових миль, наробити меншої шкоди на просторі від 10 до 20 квадратових миль і позбавити житла коло 100,000 людей.

Ще більшу небезпеку може принести воднева бомба калібру, що його випробувано американське військо на Тихому океані 1 березня ц. р. В колі радіусом на 9 миль (місце, на якому могло б жити коло 4 мільйонів людей), все було б знищене, і всі мешканці були б убиті. Обчислення знавців показує, що кола смерти і руїни, створені водневою бомбою над Лондоном і Манчестером, частинно покривалися б.

Перед такою небезпекою кожний мусить замислитись. Навіть, коли є в цій країні немало безнадійників, які вважають, що ратунку проти водневих бомб нема, все ж людський розум не може миритися з цим „непротивленням злу", яке проповідував російський письменник Лев Толстой. Побувавши в Швеції, кореспондент „Дейлі Гералд" прийшов до переконання, що оборона проти водневих бомб можлива. Він критикує хиби теперішньої організації цивільної оборони в Британії, що складається з 300,000 добровільців. Він пише, що для дійсної оборони треба не менше як 500,000 членів цивільної оборони. Він критикує безпляновість системи оборони в Англії:

„Очевидно, ми не маємо ніякого детального пляну евакуації, окрім дечого „на папері" ... Шведи оглядають кожний дім у сільських місцевостях і переводять широко запляновані проби евакуації цілих округ".

Дописувач „Дейлі Гералд" уважає за потрібне негайно створити кілька десятків рухомих груп, розміщених поза містами і вишколених для подання негайної допомоги населенню бомбардованих міст. Ці групи, на думку „Дейлі Гералд", мають складатися з людей військових, а не з цивільних добровільців.

Читаючи ці інформації про загрозу для мільйонів людности цивілізованих країн від атомових і водневих бомб, які може кинути Москва, кожний має право поставити питання:

— Чи не було способу перешкодити Москві в продукції атомової зброї? Адже знав цивілізований світ, що Москва всіх зусиль докладала, щоб викрасти таємниці атомової зброї в Америці.

Перед другою світовою війною культурні нації дали можливість Гітлерові озброїти свої дивізії, хоч кожний міг зрозуміти, що Гітлер готував свої панцерні армії „не на весілля". Той самої помилки світ допустився у відношенні до Москви. Невже навіть мільйони смертей не можуть навчити людей розуму?

П. А.

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 70 тисяч членів, є передова народна установа американських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до нашого свідомого та ідейного загалу, який творить і веде чимало громадське життя.

Б. Ржепецький

АВСТРАЛІЙСЬКІ ЛИСТИ

III. Гаваї

(4)

Співжиття з білими зовсім змінило спосіб життя гавайського народу. Традиційні форми життя починають розвалюватися. Матроси китолових кораблів не були найкращими представниками вищої культури білих людей і принесли зі собою неспокій, пияцтво, хвороби... Тоді вперше в історії Гаваїв — автохтони почали відриватися від батьківщини: за три роки (1845-48) кругло 2,000 молодих гавайців, тобто п'ята частина молоді островів, вступили матросами на кораблі й виїхали в світ.

Китоловна доба закінчується... Вуйно розцвітає Сан-Франціско й перебирає до себе більшість китолових підприємств з Гаваїв. Китоловний промисел підупадає: нафта витиснула китовий товщ з ламп; запотребовання на „китовий вус" до жіночих корсетів, вправді, не зменшувалось, але це не могло підтримати промислу...

Гаваї з глибоко зміненим духовим обличчям своєї людности, зі зміненими підставами матеріяльного життя вступають у нову добу.

Цукрова доба була зворотним періодом в житті не тільки Гаваїв, але й всього південного Пацифіку, і одночасно була це цукрова революція на Пацифіку.

Цукрову тростину знайшов на Гаваях Кук в 1776 році; якийсь китаєць пізніше розводив її на одним з малих островів. Перша плянтація цукрової тростини була заснована в 1820 р. на 100 акрах. Її власник не мав ані плужка, ані іншого знаряддя, і робітники мотиками працювали за 25 центів денно. Зрештою з'їли весь капітал, і на тім скінчилося.

Знаменна дата — 1835 рік, коли заснували плянтацію на „ширшу скалю": не було тяглової худоби — тягнули плуга місцеві робітники, яким видавали харчі і платили на день по $12\frac{1}{2}$ центів (не грішми, а квитками на товар!). Перша цукроварня мала дерев'яний ручний прес, а перші її осягнення були: в 1836 році 800 фунтів цукру, а в наступному — вже 2,1 тонни цукру й 2700 гальонів меляси...

А тепер цукрова тростина — головне багатство Гаваїв. 12% усіх затруднених на Гаваях працюють в цукровім промислі й на плянтаціях; в цю справу вложено понад 175 млн. долярів, з чого 45 млн. культурні іригаційні споруди. Бо ж тростина потребує води: щоб виростити тонну тростини треба 4.000 тонн води! Плянтації тростини займають 220,-000 акрів, з яких збирають кругло 9 млн. тонн тростини річно. Вартість річної продукції цукру-сирівця й меляси понад 136 млн. долярів, з цього 60 млн. дол. становить платня робітників, заробітки яких, згідно з статистичними джерелами „найвищі в світі поміж рільничих робітників".

Гаваї стають вже промисловим красм: постають великі цукроварні, допоміжні фабрики й майстерні, розбудовується транспорт, засновуються банки, торговельні підприємства. Гонолюлю — вже велике американське місто з одним із найбільших на південному Пацифіку портів.

Гавайські острови діляться на дві частини: властиві Гаваї, що кишлять промисловим, новочасним, життям, і ті „менші, інші" Гаваї з рештами старого, романтичного життя під незмінним південним сонцем, у чудовім кліматі.

Мешканці південних морів не виявляють великого захоплення „монотонною, виснажливою працею" на плянтаціях цукрової тростини, — праця та „не відповідає їхньому темпераментові". А до того автохтонне населення почало сильно вимирати. Ще так: відкриття Гаваїв Куком на островах було приблизно 300,000 мешканців, а перший перепис населення Гавайського королівства з 1853 року дав лише 73,138 людей... Треба було шукати робітників по цілому світі й привозити їх до Гаваїв...

Гаваї загубили свій національний характер і стали красм „білих промисловців та плянтаторів, що спираються на праці імпортованих східних народів".

4. Котел, де змішуються раси

З самого початку пробували вербувати потрібних робітників з інших островів Пацифіку — расово близьких до гавайців, але це не вдалося: вони також мало надавалися до „регулярної праці" і почали вимирати.

Де ж було шукати інших робітників, як не в перелюдненому Китаї?

В 1851 р. корабель „Тетіс" привіз 150 китайських „кулі" — це були перші робітники-імігранти на Гаваях з Далекого Сходу. Приїхали вони на п'ятирічний контракт з 3 долярами місячної платні, повне утримання й оплата подорожі.

Від того часу і аж до 1900 року, коли Гаваї прилучено до ЗДА й іміграцію з Азії припинено, на Гаваї приїхало 45,000 китайських імігрантів. Частина їх вернулася додому, частина виїхала до Каліфорнії, а решта залишилися тут, — лише змінили працю на плянтаціях і перейшли до міста — позакладали склепи, ресторани, майстерні... Імігранти були переважно чоловіки: до 1900 р. одна жінка припадала на сімох китайців; це мусіло викликати „міжрасові" подружжя. Почала творитися група „частинно-гавайців", — дітей від „мішаних" батьків. В утворенні цієї групи найбільший успіх припадає китайцям.

Громадська опінія Гаваїв почала домагатися спроваджувати не лише самітних робітників, які не всі мають намір стати постійними мешканцями цієї країни, а також імігрантів з родинами, і то не лише азійців, але й кавказької раси.

Це вимагало великих видатків, які молоде Гавайське королівство не могло собі дозволити, хоч і був створений Іміграційний Уряд.

Від 1878 р. почали спроваджувати португальців з родинами — головно з Мадейри та Азорських островів. Прибуло кілька транспортів з самої Португалії і один великий транспорт еспанців з Малаги. Це була перша „плянована" іміграція народів кавказької раси.

Португальці багато вклали в розвиток Гаваїв, але тільки частина їх залишилася тут, хоч ті, що залишилися, вибилися на становище „провідної верстви". Багато з них вимігрували до ЗДА, де мали кращі умовини праці, і в 1910 р. на Гаваях було лише 23,000 осіб португальського походження. Образовують, що коли б плянтатори стосували до португальців іншу політику, як до азійських імігрантів, то їх було б тепер понад 60,000...

На ті часи це був перший великий досвід, що мав виясніти, як імігранти латинської раси впливає на „американізацію" Гаваїв і як буде укладатися співжиття полінезійського народу з европейськими імігрантами... Життя показало, що сталося добре.

Але робітників все ще було мало...

Мусіли звернутися до другого багатого на людей джерела — до Японії.

По довгих переговорах з японським урядом, в 1868 р. прибула до Гаваїв перша група в числі 147 японців. Після відроблення на плянтаціях трирічного контракту, 13 осіб з цієї групи вернулося додому, а решта залишилася. Одначе, дальша іміграція була затримана. Переговорювали між собою уряди аж до 1884 р., коли розпочався інтенсивний приплив японців (в жіночій групі мало бути не менше як 30% жінок).

Від того часу і до 1907 р., коли іміграція японців знову була припинена, на Гавайські острови прибуло понад 180,000 японців. З того числа коло 126,000 осіб, враховуючи 20,000 народжених на Гаваях, переїхали до ЗДА або вернулися додому.

ДЕНЬ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Коли американці святкують народження своєї країни 4 липня, в річницю прийняття Декларації Незалежности, дехто завжди нагадує, що, властиво, свято мусіло б припадати на 2 липня. Другого липня 1776 року Континентальний Конґрес одноголосно прийняв резолюцію, що... „Об'єднані Колонії є і за правом мають бути вільними та незалежними Державами..." Цією резолюцією тринадцять колоній були формально відокремлені від англійської Корони. Але Декларація Незалежности, прийнята двома днями пізніше, мала ще важливіше значення, і день 4-го липня став найбільшим американським святом. Треба пам'ятати, що Декларація була написана, щоб оповістити по всьому світі акт незалежности.

Перший параграф цього знаменитого документу, написаного молодим Том. Джефферсоном, пояснює, чому представники тринадцятьох колоній вважали за потрібне давати це оповіщення. „Коли один нарід вважає за необхідне розірвати політичні зв'язки з іншим народом і зайняти незалежне і рівне становище, на яке він має право від Бога і від Природи, цей нарід, поважаючи опінію всього людства, хоче пояснити причини, що спонукали його до відокремлення".

Тепер, в році 1954-му, другий параграф Декларації набуває особливо великого значення у зв'язку з недавньою постановою Найвищого Суду про заборону расової сеґреґації по американських школах. Це рішення Найвищого Суду є надзвичайно важливий крок на шляху до закріплення права людини, зазначеного в цьому другому параграфі Декларації.

„Ми вважаємо за незаперечний факт, що Бог створив усіх людей рівними, з рівними невід'ємними правами на Життя, Свободу та Щастя. Щоб забезпечити людям всі права, існують уряди, яким нарід дає справедливу владу..."

Представники тринадцятьох колоній знали, що, відокремлюючись від Англії, вони наражаються на небезпеку бути обвинуваченими у зраді. В другому параграфі Декларації вони намагаються пояснити, що цей акт проголошення незалежности є цілком законний і правильний. В Декларації говориться, що ...„коли якийсь уряд не може забезпечити народові законних прав, то нарід може змінити чи скинути такий уряд і створити новий..." Далі говориться про всі несправедливості, що їх зазнали колонії, але не цим пояснюється причини, які привели до рішення проголосити незалежність. Згадуючи про всі ці несправедливості, автори Декларації Незалежности хотіли тільки показати світові, що англійський король намагався встановити „абсолютну тиранію" в колоніях. І тільки тому, що на неодноразові домагання справедливости їм відповідали новими несправедливостями, колонії були примушені „змінити свою дотеперішню Систему Урядування".

Ще перед осягненням незалежности збройною силою, вони вже впроваджували в життя свої нові принципи. Вони леґально розпускали старі урядові органи і дописали до існуючої конституції пункти, що ґарантували право на Життя, Свободу та Домагання щастя. Ці пункти тринадцять років пізніше були включені до Конституції і до перших десятьох поправок, відомих під назвою Закону про Права.

Тепер З'єдинені Держави вступають у 179-й рік своєї незалежности, і знову підтверджується певність у тому, що наша країна може наблизити день, коли великі принципи, що на них були колись покладені підвалини новопроголошеної країни, запанують у всіх ділянках американського життя.

Загальна Рада.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, Огайо

Річний попис фортепіянової студії.

Дня 19 червня, ц. р., в залі Мерікгавзу в Клівленді відбувся річний попис Фортепіянової Студії п. Софії Яремкевич із участю таких учнів: Вобків Р., Волинник М., Грабець В., Дубаса Б. Дубаса Д., Попель М., Попель Ю., Сахно Н., Світенко О., Смаль-Стоцький Н., Тимчишин Т., Федорови Т., і Юрченко Н.

Музичні продукції учнів попередив вступним словом п. І. Лесик, підкресливши ролю музики у виховному процесі дитини. Наука гри на інструменті із необхідною для неї систематичним вправлюванням і слухання доброї клясичної музики — виробляє у дітей почуття порядку, логіки й естетики. Доривочна, несистематична наука, перебування дітей в атмосфері ексцентричного джазу й вуличної музики доводить до зовсім протилежних наслідків. Співпраця батьків з учителем і дітьми має отже вирішальний вплив на наслідки виховної праці над дітьми.

Характеристичною прикметою програми були виступи учнів в фортепіянових ансамблях в різних комбінаціях: 4 руки — 1 форт., 4 р. — 2 форт., 8 р. — 2 форт. Такий підхід до уложення програми наводить на думку, що п. С. Яремкевич вживає гри в ансамблях як методичного засобу вщеплювання в дітей почуття ритму. На нашу думку, така методика навчання є дуже доцільна, бо фундаментальним елементом в першій стадії науки гри на кожному інструменті є лише ритм.

Беручи під увагу сольові виступи й ансамблі можна було відчути великий поступ у загалу учнів в порівнянні з попереднім пописом. Помітний був поступ у біглості пальців, свободі рухів рук, фразуванні, динаміці, педалізації. Деякі учні виявляли навіть деяку самостійність в інтерпретації поодиноких фраз і мотивів. Усі не грали механічно, вміли думати при гранні, а це означає, що були ознайомлені зі структурою граних ними творів. Вистру ритмічну орієнтацію і вправу в читанні нот виявили учні в трудному марші Шуберта, Д-дур (8 рук).

Зовсім заслужено були отже для п. Софії Яремкевич китиці квітів від батьків і поодиноких учнів, бо щоб дійти до таких гарних успіхів у таких несприятливих умовах американського побуту, треба бути дійсно добрим педагогом.

Ір.

Трентон, Н. Дж.

Попис учнів Музичної Студії проф. Віри Цебенко.

В Трентоні 6 червня ц. р. відбувся попис кращих учнів фортепіянового відділу музичної студії проф. Віри Цебенко. Ця небуденна подія в нашому культурному житті зібрала досить численну українську та американську авдиторію, що тепло вітала виступи молодих виконавців.

Студія існує приблизно 1½ року тільки, а деякі учні вчаться навіть неповний рік. Проте попис значно перевищив своїми успіхами всі сподівання. Присутні, зокрема представники американського музичного світу, були захоплені й дивувалися, що діти за такий короткий час навчилися так гарно грати. Відзначили також загальну дисципліну, музичність та впевненість учнів і особливо гарну поставу руки та чудові українські пісні. Казали, що це один з кращих пописів у Трентоні й тепло ґратулювали проф. Вірі Цебенко.

Перед початком попису присутнім роздано програми. Після короткого вступного слова про студію та попис (англ. та укр. мовами) був виконаний Американський Гимн і попис почався. Один по одному, починаючи з малих, виходили учні на сцену, старанно виконували свої точки й під рясні оплески присутніх, щасливі признанням, сходили зі сцени, даючи місце іншим.

Були виконані твори Бетговена, Верді, Мендельсона, Моцарта, Рахманінова, Рубінштейна, Сен-Санса, Чайковського та інш. у відповідній обробці та українські Гнатишина, Косенка, Соневицького й українські нар. пісні із збірників. Закінчили попис виконанням Українського Гимну, після чого висловлено подяку присутнім і окремо Українській Православній Громаді Церкви св. Юрія Переможця в особах старости п. Г. Сидорця та голови Церковної Ради п. І. Гущі, що допомогли в улаштуванні попису, і пасторові Центр. Методистської Церкви о. Лі, в залі якої відбувся попис.

Всі учні, починаючи з малої талановитої Люсі Гущі й кінчаючи 15-річного Доріс Кастрапо-вою, грали дуже добре, надто як узяти до уваги короткий час навчання. Всі мають добре почуття ритму, гарне фразування, вільно почуваються на клявіятурі. Виконують дбайливо, упевнено, з музичним відчуттям та чисто. Були, правда, нечисленні помилки (в 2-х старших на початку) внаслідок хвилювання. Грали без нот. Слід ще згадати високу поставу руки при абсолютно вільних китиці й ліктеві, що є передумовою досконалої техніки в майбутньому. Загальну картину доповнює зовнішній вигляд: виходять та вклоняються опановано, сидять рівно, ноги тримають вкупі. На грудях у кожного музичний знак, символ приналежности до студії.

Треба відзначити непересічні музичні здібности українських учнів.

Велике признання публіки заслужили своєю упевненою грою наймолодші — Люся Гуща та Гелен Вробел, що вчаться тільки по 3 місяці. Зокрема, перша виконала без нот, вільно та з нюансами річ, що грають при кінці першого року навчання. З черги малий Ерни Вайтгавз, умостившись на стілець та поставивши ноги на стільчик (бо не дістає до підлоги), упевнившись відіграв свої 3 точки. Дуже гарно та коректно виконували Юра Кальман (вчаться тільки 7 міс.), Сяся Бойцун, Борис Гулай. З великим музичним чуттям відіграла свої 5 точок Галина Сидорець, що має зокрема, гарне туше, техніку та вже деякі познаки музичного індивідуалізму.

Добре виконання старших Джін Крамаренко, Іллен Вайтгавз, Доріс Кастрапова сприймалось, як щось само собою зрозуміле, хоч вони грали складніші речі, а вчаться коло 1½ року.

Батьки учнів можуть бути спокійні за своїх дітей, що є в руках висококваліфікованого й досвідченого фахівця. Проф. Віра Цебенко закінчила з відзнакою консерваторію, клясу фортепіяна та клясу сольоспіву (оперовий виділ), є знана співачка й піяністка, має педагог. досвід, любить свою справу та дітей — це запорука успіху. Наслідки навчання промовляють самі за себе.

Проф. Віра Цебенко плянувала створити українську студію, але життя показало, що її більше оцінили американці, що, поминаючи консерваторію та численних вчителів, віддають їй своїх дітей. Українців лише 5 на фортепіяновім відділі, й жадного на відділі сольоспіву, попис якого, як оголошено, відбудеться наступного року.

Батьки часто скаржаться, що не можуть уберегти своїх дітей від поганого впливу вулиці. Найпростіший спосіб — це скерувати увагу й енерґію дитини на щось корисне, зокрема на студіювання музики. Це відтягає дитину від вулиці; додатньо впливає на формування вдачі, психіки й світогляду; розвиває інтеліґенцію, естетичні почуття, смак; привчає глибше й тонше розуміти життя, світ і все прекрасне; ушляхетнює людину. В майбутньому музика дасть насолоду й розраду і собі і іншим (зокрема на академіях, імпрезах, концертах). Не кажемо вже про те, що здібні й працьовиті одиниці можуть стати видатними піяністами, співаками тощо й гідно репрезентуватимуть чудову українську пісню на нашій новій Батьківщині, збагачуючи її музичну культуру. Разом з тим, вивчення, плекання та демонстрування наших музичних скарбів не дасть нам повернути назад.

Отже музична освіта надзвичайно важлива й потрібна не лише з погляду індивідуальних інтересів, а й з погляду загально-національних. І батьки мусять виконати свій обов'язок перед дітьми й нацією щодо цього, щоб потім не було нарікань на їхню легковажність.

Закінчуючи, ми хочемо висловити признання проф. Вірі Цебенко за її корисну працю й побажати дальших великих успіхів та плідної праці на музичній ниві.

Віримо, що її музична студія дасть нам не одного талановитого й висококваліфікованого українського піяніста й співака, що будуть окрасою Української Нації.

З „Канадійської Сцени"

ПРОСЛІДЖУЮТЬ ДИСКРИМІНАЦІЮ В КАНАДІ

Наскільки в Канаді існує расова й релігійна дискримінація в ділянці затруднення та що робиться в напрямі запобігання й усунення дискримінації там, де вона існує? Такі й подібні питання щодо дискримінації на фронті праці будуть порушені в серії радіопередач, що їх почали надавати на цілу Канаду від 27 червня пощивник. В програмі радіопередач будуть такі теми: „Дискримінація і демократія в Канаді", „Дискримінація та її вплив на людину", „Дискримінація та її вплив на підприємства", „Становище церков щодо дискримінації", „Закон як зброя проти дискримінації". Промовцями будуть: міністер іміграції В. Герріс, міністер праці Мілтон Ґреґ, а далі речники преси, церков, торговельно - промислового світу, медичного світу та організованого робітництва.

Ці радієві доповіді організує федеральне міністерство праці при співдії Канадійської Ради Християн і Жидів.

ШПИТАЛЬНЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ В КАНАДІ

В Канаді немає ніякого державного здоровного обезпечення, щоб охороняти всіх її громадян перед коштами лікування у зв'язку з недугою чи нещасливим випадком. Зате низка приватних і провінційних асекураційних програм забезпечує мільйонам канадійців деяку охорону в тій ділянці.

У 1942 р. вільки коло 11% канадійців мали якесь шпитальне обезпечення. Сьогодні більшість канадійців посідає шпитальне обезпечення того чи іншого роду. Більше як третина з них обезпечилася добровільно, купуючи обезпеченеві поліси в приватних обезпеченевих компаніях, або набуваючи членство в т. зв. Блакитному Хресті („Блу Крос"), який забезпечує шпитальну опіку в разі потреби 20% канадійців мають різного рода обезпечення через асекураційні товариства провінційного чи федерального уряду. Решта — 43% — це переважно мешканці сільсько - фармерських околиць, які не мають ніякого обезпечення. В більших містах, як Торонто, кількість обезпечених людей є дуже велика.

НОВИЙ ПРОФЕСІОНАЛІСТ

Ряди українців - фахівців в Торонті збільшуються так новоприбулими, як і тими, що родилися вже в Канаді.

Недавно одержала диплом маґістра фармації п-ні Християна Вертипорох - Волюбаш. — Мґр. Християна Волюбаш уродилась в вільному місті Данціґу, де її батько д-р Євген Вертипорох був асистентом політехніки, а її мати інж. Леоніда Іванна закінчила студії хемії.

Мґр. Християна Волюбаш-Вертипорох працює тепер в аптиці в Торонті.

Книжка й часопис — найнеобхідніші речі в дому культурної родини.

ДОПОМОЖІТЬ МАТЕРІЯЛАМИ

ЗВЕРНЕННЯ ГОЛОВНОЇ РЕДАКЦІЇ „ЕНЦИКЛОПЕДІЇ УКРАЇНОЗНАВСТВА" (ЕУ 2)

Головна Редакція другої, гасловоі, частини ЕУ натрапляє в своїй роботі на труднощі через брак відомостей про українських діячів, які своєю працею заслужили, щоб їх імена рятувати від забуття. Не знаходячи в умовах еміґраційного життя потрібних джерельних матеріялів, Головна Редакція змушена звертатися до Українських Громадян, в пам'яті яких збереглися відомості про недавні події й про діячів українського життя.

В нинішньому зверненні подаємо список українських педагогів, шкільних і освітніх діячів та дитячих письменників початку 20 століття і сучасних, про яких Головна Редакція має неповні відомості. Для редакційного оформлення гасел потрібні докладніші дані, а саме: 1. прізвище й ім'я (по можливості ім'я батька), 2. місце і рік народження й смерти, або інші інформації, прим.: засланий, загинув без вісти тощо, 3. основний фах чи рід діяльности, 4. найважливіші місця праці, час і характер, 5. належність до організацій чи товариств, 6. назви друкованих праць (якщо можна, з зазначенням року й місця видання). За фактичні матеріяли будемо вельми вдячні.

Відомості просимо надсилати на адресу:

Société Scientifique Sevčenko
27, rue des Bauves
Sarcelles, (S. et O.)
France

Абламська К. — співробітниця ВУШ (Вільної Української Школи, педагогічного органу ВУС — Всеукраїнської Учительської Спілки в Києві 1917-1919),

Абрамович М. — педагог — дитяча письменниця в УРСР в 22 рр.,

Адамович А. — співробітник „Радянської Освіти" в 20 рр.,

Александров В. — методист в УРСР в 20 рр.,

Александровський Г. В. — співробітник ВУШ і Метод.-Консул. Бюра в Києві,

Альбовський Волод. — співробітник „Шляху Освіти", „Радянської Освіти" і „Комуністичної Освіти",

Ананьїн С. А. проф. — автор праці „Трудове виховання, його минуле і сучасне" в УРСР в 30 рр.

Андрієнко В. — автор книжки „Огляд бувальщини українського народа", 1921 р.

Арнаутов В. А. — викладач ФСВ ІНО Харків в 20 рр., автор низки праць на педагогічні теми,

Арсеньйова — авторка праць в Ш. О. і Записках Кам. Под. ІНО в 20 рр.,

Артемова Варвара — педагог, працювала при кінці 20 рр. в УРСР,

Астерман — заступник голови Державного Науково-методичного Комітету при НКО УРСР, співробітник Ш. О.

Астряб Александер Матвійович — співробітник ВУШ, викладач в 20 рр. в ІНО Київ, автор підручників з математики,

Артемов В. — автор читанок в 20 рр. в УРСР,

Бабенко Г. — дитячий письменик в УРСР в 20 рр.,

Бабій Марія — співробітниця „Шляху Виховання і Навчаня", Львів в 30 рр.,

Бабій Теофіль — фаховий учитель для глухонімих, співробітник „Шляху Вих. і Навч.",

Базилевич П. О. — співробітник ВУШ,

Базник М. — співробітник „Учителя", і „Шляху Вих. і Навч." в 20 і 30 рр.,

Баккалінський — секретар Центральн. Бюра ВУС 1918/19,

Балинський І. И. — одеський педагог часів Визвольних Змагань,

Вандурівський А. — співробітник Ш. О. в 20 рр.,

Баржицький Ол. — співробітник ВУШ,

Барт — автор „Історії соціял - педагогічної ідеї", Харків 1923 р.,

Барун Р. — автор низки статтей на пед. теми в УРСР в 20 р.,

Васко С. — дитячий письменник УРСР в 20 рр.,

Бендрикова - Ганджі — педагогічна діячка в добу Визвольних Змагань,

Вернгард Е. А. — автор праці „Психічні процеси як рухи", ДВУ Харків, 1925 р.,

Берсен О. А. — співробітник Культ. осв. Комісії Ц. В. ВУС 1918/19,

Виба О. — співробітник ВУШ,

Бикова М. — член Бюра Праці ВУС,

Бичко В. — дитячий письменник в УРСР,

Вір Д. З. — співробітник пед. журналу „Світло", Київ 1910-1914,

Блях В. А. — автор низки праць з фізкультури в УРСР в 20 рр.,

Бозолович А. — співробітник ВУШ,

Богданів Юрій — співробітник „Шляху Виховання і Навчаня",

Богданович О. — педагогічний діяч в УРСР в 20 рр.,

Брянцева — редактор журналу „Друг Дітей", Харків, 30 рр.,

Бурганський П. — співробітник Ком. Освіти в 20 рр., автор ряду статтей на пед. теми,

Буров О. — педагогічний діяч в УРСР в 200 рр.,

Бутник - Сіверський — співробітник Кабінету дослідження дитячої творчости при ВУАН, Київ, в 20 рр.,

Бурцева М. — писала на пед. теми в УРСР в 30 рр.,

Васильківський М. — автор праць на пед. теми в УРСР в 20 рр.,

Ваврисевич Микола — громадянський діяч і педагог Холмщини в 20 рр.,

Василенко В. — співробітник „Учительського Слова", Львів, в 30 рр.,

Ващенко Н. — педагогічний діяч в УРСР в 20 рр.,

Веркун І. — співробітник Ш. О. в 20 рр.,

Вержбинський Ар. — автор низки праць на пед. теми в 1907-1910 рр.,

Верховець С. — дитячий письменник в УРСР в 30 рр.,

Верховинець Василь — дитячий письменик в УРСР в 20 рр.,

Весоловський Сергій Феофанович — член Ц. В. ВУС 1918-1919,

Витвицький Василь — шкільний комісар в Коломиї 1918/19,

Власюк О. М. — писав на пед. теми в УРСР в 20 рр.,

Водолажченко Олена — викладачка на Високих Школах в УРСР в 1923-35 рр.,

Водонос Михайло — співробітник „Шляху Виховання і Навчання" в 30 рр.,

Войчак Левко — автор „Праці в школі", Львів 1931 р.,

Волобуїв М. С. — викладач ІНО, Харків в 20 рр., автор ряду педагогічних праць,

Волобуїв Павло Ю. — асистент ФСВ ІНО Харків в 20 рр., співробітник Українського Науково - дослідчого Інституту педагогіки в Харкові.

Володимирський А. В. проф. — автор низки педагогічних і психологічних праць в УРСР в 20 рр.,

Волох С. — співробітник пед. журналу „Світло", Київ, 1910-14 рр.,

Воронець А. — співробітник „Радянської Освіти",

Воронцова - Тілле — письменниця для дітей дошкільного віку в УРСР в 20 рр.,

Воропай В. С. — педагог-граматик в УРСР в 20 рр.

Сподіваємося, що Українське Громадянство прийде нам з ласкавою допомогою, і з подякою приймемо всі інформації й доповнення.

Голова Редакція ЕУ 2

З наших буднів

„ЗУДАКОВІ" В ЙОГО ДЕСЯТИЛІТТЯ

„Свобода" з дня 24 червня ц. р. подала короткий, лаконічний комунікат, що 24 червня 1954 року минуло десять років від дня створення Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. Далі говориться в комунікаті, що з нагоди десятиліття Екзекутива ЗУАДК-у проголосила конкурс на драматичний твір (з нагородами в сумі 1,000 дол.!), а також приготовляє видання Ювілейної Книги, яка, мовляв, найкраще зілюструє діяльність ЗУАДК-у на користь української еміґрації.

Мені здається, що такого ювілею ще не бувало відколи Америка Америкою. То все дуже гарно, конкурс — конкурсом, книга — книгою, але де, прошу я вас, святочні академії, концерти, бенкети, де промови?! Як же ж так можна було зламати освячену національну традицію?.. Є ж у нас установи, що проіснували всього два-три роки, а вся їхня заслуга перед нацією лежить в тому, що влаштувати два-три пікніки, а вже й вони збираються обходити свої ювілеї з таким гуком-стуком, що всі ми тільки ахнемо з дива!

Як український патріот, я не можу погодитися з таким легковажним трактуванням ювілейних проблем і хочу бодай цим скромним споминoм в альбом „Зудакові" відзначити його не відзначене десятиріччя.

Так склалося, що це його десятиріччя збігається з п'ятиріччям мого перебування на землі Вашинґтона. І так склалося, що першою людиною з-поміж американських українців, що зустріла мене на цій землі, був саме директор нашого „ЗУДАК-у", д-р Володимир Галан.

Поправді, він не зустрів мене на землі, тільки ще на воді. Докладніше — на кораблі. І то в обставинах трохи надзвичайних і не дуже-то для мене симпатичних. Так доля хотіла, що тільки я розігнався, щоб поставити ногу на цю вільну землю, як урядники з Уряду Еміґрації і Натуралізації взяли мене делікатно за ковнір і сказали: „Ю вейт". Потім пересадили на малий кораблик та й повезли на один острівчик, де я собі сидів і кукав через решітку на... Статую Свободи.

Потім, очевидно, справа виснилась, що я не є спільником тих нацистів, яких судили в Нюрнберзі, тільки, просто, мій „екс-рей" був трохи нефотогенічний і службовці від іміґрації мали деякі сумніви, чи з мене буде добрий „дішвашер". Але це виснення прийшло пізніше, після днів тривоги та непевности. Тоді ж, коли я стояв сам, як палець, під вартою, а на моїх очах ступали на обіцяну землю всі мої знайомі та приятелі, — той момент, можу сміло сказати, не належав до найприємніших у моєму житті.

І саме в тому моменті появився на покладі, як той добрий дух, доктор Галан. Засміявся з моєї осоловілої міни, що, крім того, мусіла бути досить дурна:

— О, то ви є той, що пишете?.. Ну, будете мати свіжу тематику. Не журіться, ваша справа не є така трагічна. „Тробель" з леґенями.

— Пане докторе, спитав я, скажіть щиро: мене назад не завернуть?..

— Вел, думаю, що ні. Досі нікого ще не завернули. Вас потримають на острові з два-три тижні, а потім випустять. Чим можу вам ще допомогти?

— Там десь мої спонзори даремно ждуть на мене. Моя рідня — вуйко, тета...

— Гаразд. Я їх пошукаю.

Через кілька хвилин появилась на покладі висока фігура мого вуйка — з опаскою представника ЗУАДК-у на рукаві... Ще за хвилину „перешварцувалася" в той спосіб моя тета, звичайно, заплакана, як і годиться в таких випадках. Доктор вів її під руку:

— Добре, що не маєте більше рідні, сказав, а то мені забракло б опасок...

Аґенти з Уряду Еміґрації, що в пристойній віддалі стежили за мною, були, мабуть, здивовані тим, що українська допомогова установа так сердечно зустрічає свого скитальця, що її „урядники" кидаються йому на шию, обіймають його та цілують. А може вони добре знали, що робиться, тільки дивилися на все крізь пальці?..

Зрештою, не маю до них жалю. На острові поводилися зі мною добре, на ніч замикали, надень випускали і називали мене „Айвон", бо не могли вимовити прізвища. З „Острова Сліз" я вийшов через тиждень.

Ікер.

HELP WANTED FEMALE

MERROW OPERATORS
ZIG ZAG OPERATORS
PINKERS

Нова модерна lingerie фабрика, приємні умовини праці. 35 год. на тиждень. Постійне зайняття, праця протягом цілого року.
SUPERIOR PETTICOAT INC.
5711 Hudson Blvd. at 57th St
No. Bergen, N. J.
UN 4-0107

ДОМАШНЯ РОБІТНИЦЯ

Загальна дом. праця. До тяжкої праці поміч. Спання на місці у власній милій кімнаті. Дорослі члени родини. Добра платня, приємна домашня атмосфера. Телеф.
New Rochelle 2-0599

ДОМАШНЯ РОБІТНИЦЯ

Мала родина. Добра платня. Без варення. Всі електр. прилади. Приємна домашня атмосфера.
Тел. IN 3-4145
або по 6-ій P.M.
Тел. Great Neck 2-1352

ПРАЦЯ
HELP WANTED MALE

"WOOD FINISHERS"
досвідчені в байцованні і сприскуванні.
Стала праця в модерній фабриці.
Тел.
ORANGE 2-9100
(N.J.)

СТОЛЯРІ
з досвідом до машин
НОВОЧАСНА ФАБРИКА ДЕРЕВНИХ ВИРОБІВ.
СТАЛА ПРАЦЯ.
Тел.
ORANGE 2-9100
(N.J.)

EXPERIENCED MALE BARBER
vicinity Philadelphia-Chester.
Apply
Mr. JOHN,
200 S. Springfield Rd.,
Clifton Heights, Pa.
or call MA 6-7645

БЛЯХАР (TINSMITH)
Досвідчений. Стала праця. Добра платня. Приємні умовини праці. Голоситись
107 W. 100 St., N.Y.C.
або кличте AC 2-8329

РОЗШУКИ

Пошукую ГНАТА АНДРУЦІІНА та його дружину родом зі Словаччини, (Домашнє ім'я Юзефіна Железнякова), що вибхали з Німеччини 1951 р. до U.S.A. Хто знав би про них, або вони самі, прошу голоситись на адресу:
MICHAEL KOLODIJ
98 Clide St., Rochester, N. Y.

Читайте українські книжки й до просіть, а просіть — це сила!

ПОВІДОМЛЕННЯ ОбВУА

Делегатський З'їзд О.б.В.У.А. Головна Управа ОбВУА встановила дату Делегатського З'їзду на суботу, 18. і неділю 19. вересня 1954 року у Філадельфії. (З важливих технічних причин не можна було цього З'їзду відбути раніше, як було заповіджено).

Програма Делегатського З'їзду така:

1) Субота, 18. вересня 1954 р. о год. 10-ій ранку — Відкриття З'їзду в залі Клюбу Горожан у Філадельфії при вулиці Н. Фреклин ч. 847.

2) Того ж дня в суботу, 18-го вересня, о год. 7-ій вечорі у залях готелю Белв'ю Стратфорд при вулиці Брод — Репрезентаційна Зустріч наших членів і гостей та й церемонія відзначення нагородою ОбВУА українського абсольвента американської військової школи.

3) Неділя, 19. вересня 1954 року, о год. 10-ій ранку — Богослуження в українських церквах з наміренням ОбВУА. Після Богослуження спільне снідання в залах Клюбу Українських Горожан при вулиці Н. Френклін ч. 847 із спільною зминою. Після того реферат на військові теми і гутірка.

З уваги на обмеження число місць, просимо заздалегідь подати зголошення членів ОбВУА і гостей для участи в Репрезентаційній зустрічі в суботу, 18. вересня вечором у залях готелю Белв'ю-Стратфорд.

Дальші інформації будуть подані у пресі. У всіх справах, зв'язаних із Делегатським З'їздом просимо писати на адресу Головної Управи ОбВУА:

United Ukrainian Veterans
of America
866 N. 7th Street
Philadelphia 23, Pa.
Військова Вистава.

З нагоди З'їзду ОбВУА відбудеться в бічних залях Клюбу Горожан у Філадельфії при вул. Н. Френклін ч. 847, ВИСТАВА ПАМ'ЯТОК із визвольної війни, як теж військових видань. Хто має якісь пам'ятки, чи цікаві видання і хотів би їх передати до Музею ОбВУА, чи лише визичити для вистави, просимо порозуміться з Управою на вище подану адресу.

НАГОРОДА ОбВУА

Згідно з рішенням Управи призначено нагороду для найкращого українського абсольвента американської військової школи у формі ШАБЛІ ГЕТЬМАНА МАЗЕПИ. Цю нагороду отримає цього року абсольвент школи у Вест Пойнт.

Управа ОбВУА

● Черчил, що має тепер 79 років, не розстається з палицею: вона чорна з золотою „галкою". Сідаючи до авта і висідаючи, він бере у Вашингтоні палицю під пахву й дуже обережно та помалу ступав, уважаючи на свій кожний рух. Американські часописи одностайно стверджують живість у-ма і фізичну бадьорість англійського прем'єра. Але 79 років...

● Усі цільні члени націоналістичної партії арабських автохтонів в Тунісі сидять під „домашнім арештом". Французький генеральний резидент Воазар признав, що коли раніше націоналістичне - терористичний рух панував головно в малих містечках і на пустині, то тепер він поширився на більші міста.

ПРАЦЯ
HELP WANTED—FEMALE

BEAUTY OPERATOR
Досвідчена у всіх ділянках свого фаху. Повний або частинний час праці Добра платня. Приємні умовини праці. Голоситись:
Celesta's Beauty Shop
182 Ashburton Ave., Yonkers, N.Y.
Phone Yonkers 5-3510

МАШИНІСТКА
Знання книговодства. Тимчасова праця. Добра платня. Приємні умовини праці. Голоситись:
THE SLAG COMPANY of AMERICA
1106 Grand Street, Brooklyn, N.Y.
Phone: Evergreen 8-3644

РЕЄСТРОВАНІ ДОГЛЯДАЧКИ ХВОРИХ
Емерити, місцеві, до перпорядного денного табору.
Телефонуйте:
Mr. SMITH. Pelham 8-2700

До шиття "SHOULDER PADS" на машинах zigzag і "jumping". Юнійна фабрика. 37½ год. тижнево. Стала праця, добра заплата від штуки плюс процент за вироблені години. Згл. від 8:30 до 9:30 р. і 12-1:30 попол.
Elizabeth Shoulder Pad Co.
260 W. 39 St., 16-ий поверх
New York City Tel. WI 7-9414

ОПЕРЕЙТОРКИ ДО ШИТТЯ
на машинах для Industrial Laundry
Голоситись по 10 рано.
Standard Uniform, Inc.
53 Williams St., White Plains, N.Y.

FINGERWAVER
Досвідчена у всіх ділянках свого фаху. Приємні умовини праці. Сальон — air conditioned. Голоситись:
Terry's Modern Beauty Salon
59 Bay Ridge Ave., Brooklyn
Phone SH 5-3359

REAL ESTATE

Stapleton, S. I.
2 род. дім, виробл. площа 50x100, 4 кімн., лазничка, 3 кімн. і лазн. на друг. поверсі, викінч. підвальні кімн. підвал і пив. на вино. Олив. огрів. сітки, венец. засл. На вел. родину. Близ до всього. Тільки $20,000. Власн. 295 Osgood Ave., Stapleton, S.I., або клич. St. George 7-1713.

ФАРМА—36 акр. управної землі, чудовий панор. вид, потік, гарний старий фарм. дім з 9 рокими дер. підлогами, коминок, 7 вел. кімнат, лазничка, гараж, стодола й інш. Відокрем. положення бл. голо. гайвею. $32,000. WEIR REALTY Agency, Manasquan Realty Bldg., 191 Main St. Manasquan, N.J. CAstle 3-0100.

ПРО НЕРВИ ТА БОЛІ й терпіння мускулів

Якщо ви терпіли колись на страшні болі нервів, які вертять і рвуть вас; якщо ви напів божевільні від нещасних болів мускулів; якщо ви дали би все, щоб дістати поміч проти тих болів і мук, які роблять вас калікою, — то поцікавтеся і послухайте дещо про ліки АНТРО.

Лікарські звідомлення вказують, що та чудесна назва швидко облегшує болі від різних нервових недуг, як запалення зв'язок між мускулами, плечей, рук і ніг, або від понатягання мускулів. Користувачі захоплено висловлюються про знаменитий поміч, яку вони дістали, інколи від першого невеликого дозування.

Не терпіть даром другий денгортурів, тільки спробуйте АНТРО. Можете легко дістати цей лік поштою, написавши до KINGSLY CO., Dept. 13, Box 415, Peekskill, N. Y. Щоб мати певність, напишіть своє призвище й адресу друкованими письмами на обороті коверти. Отримаєте достатню скількість відворотною поштою, за яку заплатите листоношеві тільки $3.00 плюс COD оплата. Зробіть це тепер, поки можете ще дістати АНТРО

Ім'я ....
Адреса ....
Місто .... Стейт ....

ТЕПЕР ПОРА ЗАПИСАТИСЯ НА КУРСИ САМОХОД. МЕХАНІКІВ І КУРСИ ЇЗДИ



GR. 7-8951
КУРСИ МЕХАНІКІВ
КУРСИ ЇЗДИ АВТАМИ

Постараємося для Вас про егзамін Лайсенсу. Наші учні дістають дипльом. Помагаємо в одержанні праці. Інструкції в українській і англійській мовах. КУРСИ ДЕННІ, ВЕЧІРНІ і НЕДІЛЬНІ. Інструктори фахівці. Залож. в 1916.

L. TYCHNIEWICZ, директор
METROPOLITAN AUTO SCHOOL
155—2nd Ave., близ. 10th St.
NEW YORK CITY

Universal Watch & Radio Co
201 EAST 14th STREET, NEW YORK 3, N. Y.
Tel.: GR. 3-2420

Власник — Н. Ю. ПІКЕНС — пропонує великий вибір найрізноманітніших подарунків!

ЮВЕЛІРНІ ВИРОБИ
ОБРУЧКИ — БРАСЛЕТИ — СЕРЕЖКИ — ЛАНЦЮЖКИ
одержано нові моделі
католицьких і православних хрестиків (14-18 кар. золота).

годинники найрізноманітніших марок
ОМЕГА, ЛЬОНДЖІН, ТІССО, ДОКСА, СІМА, П. БУРЕ та інш.

ФОТОГРАФІЧНІ АПАРАТИ
ЛЯЙКА, РЕТІНА 2-А, БОВЕР, КОДАК Paxette і багато ін.

РАДІО — американські та европейські.
Радіоапарати всесвітньовідомої фірми САБА, 8 ляпм, напрочуд чисте приймання коротких хвиль. Письмова Гарантія приймання всіх европейських радіопосилень.
ЦІНА ЛИШЕ — $144.00.
КОМБІНОВАНІ РАДІО - ГРАМОФОНИ найкращих марок.
УКРАЇНСЬКІ та АНГЛІЙСЬКІ МАШИНКИ до ПИСАННЯ відомих марок від — $59.50.
Годинники направляє досвідчений майстер.
Перевірка точности на електричному апараті.
НА БАЖАННЯ —ПРОДАЖ НА СПЛАТУ РАТАМИ.
Ціни найнижчі, бо ми додержуємо давнього правила:
„ВЕЛИКИЙ ОБОРОТ ПРИ МАЛОМУ ЗИСКОВІ!"
Переконайтеся особисто і купіть у нас те, чого потребуєте!
Крамниця відкрита від год. 10 ранку до год. 8. вечора.
● ПРОСИМО ДЗВОНИТИ АБО ПИСАТИ! ●
Слухайте українську радіопрограму
п. П. ЗАДОРЕЦЬКОГО на станції WBNX
кожної неділі від 10:15 до 11:00 ранку.

SOYUZIVKA
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION ESTATE
Kerhonkson, N. Y.
Make Reservation
NOW!
For information call:
GRamercy 3-3550
ARKA Company
48 East 7th Street
New York 3, N. Y.

Swim! Sun!



MISCELLANEOUS

John Ton's
WANTAGH ANNEX
WANTAGH AVENUE, WANTAGH, L. I.
Улюблена ціль прогульки на Лонг Айленд.
Німецька кухня, печеня на дико дріб, "Sea Food," — наша спеціяльність. Добрі вина й пиво.
Влаштовуємо бенкети ● весілля ● прогулькові прийняття.
Tel.: SUnset 5-9782

Уживайте ОЛИВИ до найкращого автоматичного огрівання дому.
ЗА ПОВНИМ ЗАДОВОЛЕННЯМ ВАШИХ ПОТРЕБ
ТЕЛЕФОНУЙТЕ Diamond 2-0144
H. H. VAN SAUN, Inc.
ВУГІЛЛЯ ★ КОКС ★ ОЛИВА ДО ПАЛЕННЯ
35 Green Street Hackensack, N. J.

SUMMER RENTAL

Shore Acres, N. J.
4 кімн. (2 спальні), огор. веранда, прив. пляжа, човно. Гар. вода. До зайняття 2 ост. тижні серпня і цілий вересень. $65 тижнево. Всі користі.
GI 7-5840 to 7 P.M. Friday
GI 7-3205 Sat., Sun., Mon.

BUSINESS OPPORTUNITY

Газова Станція
Pumping 7,000 гальонів. Від 7 р. до 7:30 веч. Повний вирід. Можна поліпш. умови життя. При мал. направі легко побіль. бизнес. Цю биз. нагоду власник продає по дуже умиркованій ціні. Зайдіть до власника
2661 Cropsey Ave., Brooklyn
or phone CO 6-9879

ГРОСЕРНЯ-ДЕЛІКАТЕСЕН
Повний виряд. Добре бизнесове положення. Можна поліпшити умов. життя та легко розвинути бизнес. Власник продає по д. умиркованій ціні, тільки з уваги на здоров'я. Тел. власника по 6 P.M.
Virginia 7-0770

ГОТЕЛЬ В BEEMERVILLE, N. J.
3 акр. город, дім. 15 кімнат з усіми удосконаленнями, прикрасами, включаючи меблі і телевізію. Вел. стодола, гараж на 2 авта і курники.
A. TURECKA
R.D. 3, Sussex, N.J. Sussex 2-2683

САЛЬОН КРАСИ
Повний виряд. Добре, бизнесове положення. Можна поліпшити умов. життя. Бизнес легко розвинути. Власник продає цю бизн. нагоду по д. умиркованій ціні.
Тел. власника Evergreen 3-2656

ТАВЕРНА НА ПРОВИНЦІЇ — посідість бл. Boonton, New York і Paterson, автобус переходить біля дверей, бара, магаз., їдальня, вітальні, ідеал. на 2 родини або гостинну. Продається з уваги на недугу власника. $28,000. George P. Dahlen. 18 Brookside Ave., Caldwell (N. J.) 6-3119.

LOTS FOR SALE

NEW JERSEY
Ramapo Mountain Lakes
Площа 60x150 Ціна $3,500
Телеф. 8 A.M. до 1 P.M.
Spencer 9-3113
Пишіть
J-23, Rm. 830, 11 W. 42 St., NYC

REAL ESTATE

COUNTY CLUB SEC. BRONX
Зараз до зайняття. 1-род. 6-кімн. 1½ лазнич., 2 кімн. і лазничка, позаду з прив. входом. Олив. огрів., алюмінійові дашки над вікнами, 2 холодільники, 2 потоки, охор. вікна, вел. гараж, бл. до всього.
Ціна на скорий продаж.
Власник TY 2-5870

ASTORIA — КУПУЙТЕ!!
Два — 6-род. доми. 1 апарт. до зайняття, пар. огрівання. Продається разом, або осібно. $21,000 кожний.
2-род. 1, 5 і 4 викінчені підвал. Всі порожні до зайняття.
$12,500
GUS SCHWEITZER, Realtor
31-01 36th Ave., Astoria, L. I.
RA 6-3468

GARRISON-ON-THE-HUDSON: Тільки 50 м. до міста, 85 акр. посілість, 5 домів, багато будинків, 2 потоки, теніс,-басейн. Відповід. на готель, фарму на відпочинок, або пансіон. Можна поділити. Помір. ціна. Пишіть за інформаціями. Brecoon, 7 Harrison St., N. Y. City. CAnal 6-7907.

Продаж або винайм.
Maspeth — неогр. площа 50x100 з 2,500 ft. мурований заїздний будинок, криті склади і бюро будинк. (можна уживати як мешкання). Вел. загороджене подвіря, просторе положення, помір. ціна. 1-ий морт. для покупця. Може бути переїздний дім і ресторан. R. NOEL, 59-27 54 St., Maspeth, L. I. He 3-1571

PELHAM GARDENS
Стилевий, муров. 8 кімн. дім. Підвал, заб. заля, пральня. Олив. пар. огрів., мосяжні рури. Мешкан. дільниця. Бл. шкіл, склепів, комунік. Тільки $31,500.
2223 Lodovick Ave., Bronx
OL 2-8014

Locust Point, Bronx
Мешк. дільниця, бл. L.I. Sound. Власник збудував і занимав 13 р. 4 кімн., тапетований стил. цегло. Пошир. піддашшя, пивн., гараж, газ. огрівання, коминок, кахл. кухня і лазничка, зовсім відокремлен.. Газ, холодільник, охор. вікна, 45x100. Ціна $16,500.
Tel. TA 9-3756

Jamaica Hill (Briarwood)
Гарно збудований, у відокремленні Dutch Colonial & frame дім. 8 кімн. і пов. підвал, гараж на 2 авта, олив. огрівання, сітки, охорон. вікна, венец. заслони й інш. Близ шкіл, склепів і Ind. сабвею. Продається тільки за $15,800, Тел. власника OL 8-5943

STEINWAY LODGE
RESTAURANT of DISTINCTION
Private Parties
Up to 200 in Exquisite
Mirror Room
WEDDINGS A SPECIALTY
18-34 (foot of) Steinway Street
Astoria, Long Island AS. 8-9813

BELL'S LUNCHEONETTE
Домашня кухня.
Всякого роду тіста печеться на місці. Морожене власного виробу. Обслуга дуже чемна. Приступні ціни.
"For a Snack or a Meal — It's Bell's For the Best".
751 Manhattan Avenue
(між Norman і Meserole Ave.)
Greenpoint Brooklyn

ХОЛОДНО В ЛІТІ ПРИЄМНО ЗИМОЮ
Още́дість на паливі. Ізолюйте зараз середником Rockwool. Ізолюю Ваше ціле мешкання, або тільки вибрану кімнату, Ізоляція Rockwool — це моя спеціяльність. Кошториси без зобов'язання купна.
CHARLES REYNOLDS
The Rockwool Insulation Man
15 Ashwood Ter. W. Orange, N.J.
OR 2-7160

It's Here
America's No. 1
5¢ SMOKE
Tampa Prince Cigars
by DiFiore
● Demand It! ● Buy It!
● Try It!
Price: Box 50 — $2.50
If not available at your storekeeper, call or write
DiFiore, G.P.O. Box 634,
MAine 4-4970 B'klyn, N. Y.

NASSAU FUR CO.
Обслуга Greenpoint на протязі 27 р.
681 MANHATTAN AVE.
Greenpoint, Brooklyn
● Переховує "Cold Storage"
● Направи
● Перерібки
По найнижчих цінах, по безплатний відбір і доставу
Телефонуйте
EVergreen 3-1880
Склеп з молями у вікні.

ШИНШИЛІ
по гуртових цінах.
Первоклясні — $350 і більше.
Кожна кількість.
Пишіть по ціни.
Andes Chinchilla Sales
194 Route 17, Paramus, N. J.

HOBOKEN
CAMERA
CENTER Inc.
10 Hudson Place,
Hoboken, N. J.
Across from Lackawanna Ferry
HOboken 4-6112
New Polaroid Highlander
CAMERA and FILM
in Stock
Даром картки з побажаннями при кожним закупі — вартости від 5¢ до 75¢
ДАРОМ POLAROID ЗНИМКИ.
Години: 9 рано до 10 веч.
Обслуга того самого дня.
Вичликування і відбитки в нашій лябораторії.
Фільми залишені перед 10 рано готові до відбору о 4:30.
Замовлення поштові і телеф. HO 4-6112

REAL ESTATE

MATATUCK, L. I. — Продаж зі стратою власника. Умебл. 5 кімн. бунгало, около 1 акр. великі вітальня з коминком, модер. лазничка і кухня. Пар. огрівання, Прикр. крученою сосною. Пивниця, гараж на 2 авта, патіо з коминком, б. особливостей, красвид, бл. Teconic Bay. Телеф. від пон. до п'ятниці:
EV 6-7791

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ"!

28-го червня 1954 р. в Челсі, Масс., на 60-му році життя від пістряка легенів помер

ІВАН АНДРІЄВИЧ РІЗЕНКО-ЗЕЛІНСЬКИЙ,

залишивши в смутку свою любиму дружину Анастасію. Покійний походив з Великої України та прибув до ЗДА в 1949 р.

Бувший козак УНА, член Союзу Українських Ветеранів, член Т-ва Сприяння УНРаді, добрий християнин та великий український патріот. Він був одним із тих взірцевих українців, які чином і ділом виконують свої українські обов'язки. За молоду зі зброєю в руках здобував Українську Державу, а під старість на скитальщині та тут в Америці, був першим жертводавцем на всі допомогові цілі та національні фонди. Щорічно платив Національний Фонд при УККА, податок 22-го січня УНР та кожного року набував $50.00 Позички Визволення України.

Покійний дуже шкодував, що ізза свого старшого віку, не міг бути членом УНС, тому окремо передплачував та читав часопис „Свобода". Похорон відбувся 1-го липня 1954 р. о 9-ій год. ранку з погребового заведення Бойка до УПЦ Святої Трійці в Бостоні, а з Церкви на цвинтар.

Хай американська земля буде Йому пером. Вічна Йому пам'ять! — Разом з дружиною Покійного, Анастасією Федорівною, ділимо смуток і горе та прийма́ємо за зразок її піклування і догляд за хворим мужем, як зразкової української жінки та вірної дружини.

Відділ УККА та Т-во Сприяння УНРАДІ в Бостоні, друзі та приятелі Покійного.

AUTO

Sealco — АЛЮМІНІЙОВІ комбіновані, охоронні і сіткові ВІКНА: $12.95. — Кожний розмір 40x80. На бажання, заінсталюємо. — Телефонуйте тепер. — Безплатний показ. Кличте вдень чи вечорами: PL 4-9329. — Сплати. Виставова заля відкрита вечорами до 9 год.
APEX INSULATORS, Inc.
1472 E. SECOND STREET, PLAINFIELD, N. J.

ДОБРЕ КУПНО — ЗАВЖДИ ГАРАНТІЯ
НЕУШКОДЖЕНІ УЖИВАНІ АВТА.
Питайте в кожний час за нашим шофером, а він поможе Вам вибрати. Без зобов'язань.
ВІДКРИТО 7 ДНІВ В ТИЖНІ, 9 до 10 P.M.
MARLENE MOTORS
1854 W. Front St., Plainfield
(Where Plainfield Meets Dunellen)
PL 4-4300
Питайте за Anthony Falzarano, Mgr.

ВИЙМКОВЕ КУПНО

'52 PONTIAC — Club Coupe — R.H.	$1175
'50 CHEV. Carry All	$ 695
'49 DeSOTO, Club Coupe R.H. Auto Drive	$ 695
'50 AUSTIN 4 Door R.H.	$ 595
'49 FORD Conv. W. W. Tires, R.H.	$ 645
'46 CHEV, 2 Door, R.H.	$ 275
'46 BUICK 2 Door, R.H.	$ 255
'49 FORD 2 Dr., R.H.	$ 495
'47 LINCOLN C'pe, R.H.	$ 295

Умови й виміни.
MADISON
AUTO SALES
6121 Hudson Blvd.,
North Bergen
UN. 6-4286

ГІДНЕ УВАГИ НА СПЛАТИ
За Ваше старе авто можете вибрати кожне з цих досконалих уживаних авт.

1952 DODGE	$1193
1951 DODGE	$1054
1950 DODGE	$ 895
1950 NASH	$ 887
1949 DODGE	$ 793

BRIDGE MOTORS, Inc.
407 Broad Avenue,
Palisades Park
LEonia 4-2790
Auth. Dodge-Plymouth
Відкр. веч. до 9; в нед. до 6.

Service Motor Co.
Auth. Chrysler-Plymouth Agcy.
785 Main Ave., Passaic
також
великий вибір уживаних авт.
—Used Car Dept.—
970 Main Ave., Passaic
Eves to 9 P. M.
Prescott 9-3150

REAL ESTATE

DOVER окол. N.J. — 10-кімн. дім Macadam Rd., 5 акр., велика стодола і сіло. Електрика, вода. Легко переробити на молоч. або птичу фарму. Можливість докупити більше акрів.
Ціна $17,000 — Готівки $7,000
Власник NYC. — WY 1-4672
J-15, Rm. 830, 11 W. 42 St., N.Y.C.

Вступайте в члени У. Н. СОЮЗУ

BLUE STAR
AUTO SALES Inc.
PL 4-5158
Somerset St., North Plainfield
"In the Heart of North Plainfield"
Нижче наведено кілька з численних знаменитих нагод купити давніші моделі
БЕЗ ГРОШЕЙ ЗГОРИ
ДОВГОМІСЯЧНІ СПЛАТИ
Увійди туди — вийдь звідтіль!

1953 CHEV., 4 dr.	$1495
1953 CHEV., Conv.	1750
1953 PONT., 4 dr.	1895
1953 PONT.	2195
1953 PLYM., Sta. Wag.	1695
1953 PLYM., 4 dr.	1195
1953 PLYM., 2 dr.	1395
1953 FORD, Conv.	1795
1952 DE SOTO, 4 dr.	1375
1952 OLDS., 4 dr.	1795
1952 PONT., 2 dr.	1395
1951 FORD, 2 dr. Sed.	895
1951 MERC., 4 dr.	1095
1951 STUD. Com.	895
1951 OLDS., 4 dr.	1195
1951 OLDS. "98" w/w tires	1495
1951 PLYM., 4 dr.	895
1950 BUICK, 2 dr. Sed.	895
1950 OLDS. "88"	1195
1949 BUICK, 2 dr.	750
1950 FORD, 2 dr.	695
1949 FORD, 2 dr. Sed.	495
1947 PONT., 2 dr. Sed.	395

Також на складі транспортові спеціяльности від $50 вгору.
Просимо закликати в кожному часі щодо повищих авт за дальшими інформаціями.

НІОДНА КУЛЬТУРНА ЛЮДИНА НЕ МОЖЕ ОБІЙТИСЬ БЕЗ РІДНОГО ЩОДЕННИКА

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР ТОВАРІВ НА ЛІТО
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE, NEW YORK CITY
(Іст 8 вул., між 2-3 Евеню.)



має на складі великий вибір нових солом'яних та імпортованих з панами КАПЕЛЮХІВ від $1.94 та більше. Пригадуємо, що у нашому відділі МУЖЕСЬКОЇ ГАЛЯНТЕРІЇ першої якости правдиві літні сорочки з короткими рукавами, знані марки "Jayson" від $1.29 вгору.
Всі сорочки гарантовані в пранні. У великому виборі також: дощевики, парасолі, краватки, шкарпетки, паски, купелеві одяги і т.п.
Просимо зайти і переконатись про високу якість матеріялу та низьку фабричну ціну. — Говоримо по-українськи.
Слухайте наші оголошення по радіо-програмі п. Мельника кожної неділі між 7-8 год. рано на хвилях 1480, (станція WHOM).
Отворено щоденно до 8:30 веч., в п'ятниці і суботи до 10:00.
DUNLEY HAT SHOP
14 SAINT MARK'S PLACE (Іст 8. вул. Bet. 2—3 Ave.) NEW YORK, N. Y.

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖ ФУТЕР у Фірмі
ВУЙКІВ і КОПЕЦЬ



Маємо на випродажі куниці: камінні і лісові мінки і соболі. Дешеві ціни. Виконуємо на замовлення елегантні футра, з найкращого гатунку шкірок. Переробляємо всякі футра за найновішими фасонами. Приймаємо до переховування на літній сезон. Доставa на місце.
Wujkiw & Kopiec, Inc.
Mfg. FURRIERS
111 E. 7th ST., N.Y. 9, N. Y.
Tel.: SPring 7-8710

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ

EVergreen 3-4450
FILL YOUR BINS NOW
Spring Prices In Effect
MAPLE
Coal & Coke Co.
antracite FUEL OIL bituminous
OIL BURNERS
SALES & SERVICE
72-74 Box Street
BROOKLYN 22, N. Y.
Федько Кудлак

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В ЦІЛІМ СТЕЙТІ
NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх
Обслуга чесна і найкраща
У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
John KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 EAST 5th STREET
New York City
REASONABLE PRICES
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯ
Контрольована температура. Модерна каплиця до ужитку даром.
PETER JAREMA
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568